

**ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**AİLE İÇİ ŞİDDET KAPSAMINDA ERKEĞE
YÖNELİK ŞİDDET: ADYAMAN İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLYAS ZENGİN

DANIŞMAN

Prof. Dr. Mücahit ÇELİK

Adıyaman, 2023

ÖZET

AİLE İÇİ ŞİDDET KAPSAMINDA ERKEĞE YÖNELİK ŞİDDET: ADIYAMAN İLİ ÖRNEĞİ

İlyas ZENGİN

Yönetim ve Organizasyon Programı / İşletme Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 12/2023

Danışman: Prof. Dr. Mücahit ÇELİK

Şiddet, bireyin fiziksel ve psikolojik yönden zarar görmesine sebep olan bir eylemdir. Sosyal yaşam içerisinde her kesime yöneltilebilen şiddet, aile içerisinde azımsanmayacak düzeyde erkeklere de zarar vermektedir. Erkeğe yönelik şiddet ilk başta toplumca pek kabul görmese de şiddetin fiziksel yönünden farklı olarak şiddetin diğer türleriyle karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda yaşanan şiddet olaylarında tek taraflı olarak kadınlara tanınan hukuki ve sosyal haklar maalesef erkeklerin maruz kaldığı şiddeti gölgede bırakmış, erkekleri şiddetin mağdurları olarak kendilerini savunmalarına ve hak sahibi olmalarına olanak tanımamıştır.

Aile içi şiddet denilince sadece kadına yönelik kısmı görmek yerine madalyonun öteki yüzü olan erkek bireylerinde şiddete maruz kaldıklarını görmek ve irdelemek gerekir. Aile ortamında erkeklerin eşleri tarafından başta psikolojik ve sözel şiddet olmak üzere şiddetin farklı türlerine maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Günümüzde pek bilinmese de şiddet, erkeğin hayatına ciddi manada tesir eden göz ardı edilmiş bir problemdir. 6284 sayılı Kanunun “Kadının beyanı esastır.” ibaresinde olduğu gibi cinsiyet ayrımı yapmak yerine “Şiddetin cinsiyeti olmaz.” diyerek söz konusu erkeklerin mağduriyetine de hakkaniyet çerçevesinde yaklaşılması elzemdir. Bu nedenle erkeklerin şiddete maruz kalma ve şiddetin neden-sonuç ilişkisini tanımlama biçiminin araştırılması gerekli alanların başında görülmektedir.

Adıyaman ili ve ilçelerinde çeşitli meslek dallarında hizmet veren 15 erkek birey üzerinde uygulanan bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; aile içi şiddet yaşantısında erkeklerin de mağduriyet yaşadığı gözlemlenmiştir. Erkeklerin daha çok maruz kaldıkları şiddet türlerinin ise “Psikolojik ve Sözel Şiddet” olduğu bulgulanmıştır. Bununla birlikte aile içi şiddet yaşantısının sadece kadın bireylere değil, ayrıca erkek bireylere de zarar verdiği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Erkeğe Yönelik Şiddet, Şiddet Türleri, Şiddetin Gizli Kurbanları.

ABSTRACT

VIOLENCE AGAINST MEN WITHIN THE SCOPE OF DOMESTIC VIOLENCE: THE CASE OF ADIYAMAN PROVINCE

İlyas ZENGİN

**Management and Organization Program / Department of
Business Administration**

Adıyaman University, Institute of Graduate Studies, 12/2023

Supervisor: Prof. Dr. Mücahit ÇELİK

Violence is an action that causes physical and psychological damage to the individual. Violence, which can be directed to every segment in social life, also harms men at a considerable level within the family. Although violence against men is not accepted by the society at first, it appears with other types of violence different from the physical aspect of violence. Unfortunately, the legal and social rights unilaterally granted to women in the violence incidents experienced in recent years have overshadowed the violence experienced by men, and have not allowed men to defend themselves and have rights as victims of violence.

When it comes to domestic violence, it is necessary to see and analyse that male individuals, who are the other side of the coin, are also exposed to violence instead of seeing only the part against women. It has been observed that men are exposed to different types of violence, especially psychological and verbal violence, by their spouses in the family environment. Although it is not well known today, violence is a neglected problem that seriously affects men's lives. As in Law No. 6284, "The declaration of the woman is essential", it is essential to approach the victimisation of the men in question within the framework of justice by saying "Violence has no gender" instead of making gender discrimination. For this reason, the way in which men are exposed to violence and how they define the cause-effect relationship of violence is considered to be one of the necessary areas to be investigated.

According to the findings obtained as a result of this study conducted on 15 male individuals serving in various professions in Adıyaman province and its districts; it was observed that men also experienced victimisation in domestic violence. It was found that the types of violence that men are more exposed to are "Psychological and Verbal Violence". In addition, it was concluded that the experience of domestic violence harms not only female individuals but also male individuals.

Keywords: Violence, Violence Against Men, Types of Violence, Hidden Victims of Violence.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada şiddetin görünmeyen kısmında yer alan mağdur erkekler incelenmiştir. Aile içi şiddet yaşantısının pek irdelenmemiş kısmı olan erkeklere yönelik şiddetin, arka planda kalmış yansımaları araştırılmış ve şiddetin cinsiyeti olmadığı, erkeklerin de bu olumsuz davranış şeklinden etkilendiğini göstermiştir. Ayrıca şiddetin mağduru hangi kesimden olursa olsun, şiddetin her türlüsüne karşı olduğumu belirtmek isterim.

Bu tezin tamamlanmasında ve yüksek lisans eğitimimin tüm aşamalarından itibaren bana rehberlik eden danışmanım Prof. Dr. Mücahit ÇELİK'e en kalbi duygularıyla sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve deneyimlerinden yararlanma fırsatı bulduğum çok değerli Dr. Öğr. Üyesi Arif YILDIZ, Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN, Dr. Öğr. Aylin AKYOL, Dr. Öğr. Üyesi Kadir AYDIN, Dr. Öğr. Üyesi Erkan PERKTAŞ hocalarıma;

Her zaman desteklerini üzerimden eksik etmeyen başta babam Nihat Zengin'e, annem Saniye Zengin'e, eşim Zehra Zengin'e ve güzel kızım Semiha Naz Zengin'e, ayrıca her zaman bilgi ve tecrübeleriyle yanımda olan değerli Mustafa Kızıl hocama desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

İlyas ZENGİN

2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Adıyaman Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

(İmza)

İlyas ZENGİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	x
1 GİRİŞ.....	1
2 ŞİDDETİN TANIMI VE TÜRLERİ.....	3
2.1 Şiddetin Tanımı ve Kapsamı.....	3
2.2 Şiddetin Türleri.....	4
2.2.1 Fiziksel Şiddet.....	5
2.2.2 Cinsel Şiddet.....	5
2.2.3 Ekonomik Şiddet.....	6
2.2.4 Sözel Şiddet.....	6
2.2.5 Psikolojik Şiddet.....	7
2.2.6 Dijital Şiddet.....	7
2.2.7 Kültürel Şiddet.....	8
2.2.8 Sembolik Şiddet.....	9
2.2.9 Sosyal Şiddet.....	10
2.3 ŞİDDETİN ORTAYA ÇIKIŞ DÖNGÜSÜ.....	11
2.3.1 Bireyin Çocukluk Çağında Maruz Kaldığı Şiddet Ortamı.....	11
2.3.2 Bireyin Akranlarıyla Yaşadığı Şiddet Ortamı.....	12
2.3.3 Bireyin Okulda Karşılaştığı Şiddet Ortamı.....	13
2.3.4 Bireyin İş Hayatında Karşılaştığı Şiddet Ortamı.....	14
2.3.5 Bireyin Yuva Kurduktan Sonra Maruz Kaldığı Şiddet Ortamı.....	14
2.4 ŞİDDETİN ETKİLERİ.....	15
2.4.1 Şiddetin Erkeğe Etkileri.....	15
2.4.2 Şiddetin Kadına Etkileri.....	16
2.4.3 Şiddetin Çocuğa Etkileri.....	16
2.5 ŞİDDETİN NEDENLERİ.....	17
2.6 KADINA ŞİDDETE KARŞI OLUŞTURULAN POLİTİKALAR.....	19
2.6.1 Dünya’da Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar.....	19

2.6.2	Türkiye’de Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar	20
2.7	ERKEĞE ŞİDDETE KARŞI OLUŞTURULAN POLİTİKALAR	21
2.7.1	Dünya’da Erkeğe Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar	21
2.7.2	Türkiye’de Erkeğe Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar	23
2.8	ŞİDDETLE MÜCADELE SÜRECİ.....	23
2.9	ŞİDDET MAĞDURLARINA SUNULAN ADLİ YARDIM HİZMETLERİ	24
2.10	ŞİDDET MAĞDURLARINA SUNULAN HUKUKSAL DANIŞMA VE YÖNLENDİRME HİZMETLERİ.....	25
3	ŞİDDETİN TETİKLENMESİ VE ÖZENDİRİLMESİ.....	26
3.1	Şiddetin Tetiklenmesinde ve Özendirilmesinde Medyanın Rolü	26
3.2	Yazılı Medya Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme	26
3.3	Görsel - İşitsel Medya Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme.....	27
3.4	Eğitme Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme	28
3.5	Eğlendirme Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme	29
3.6	Şiddetin Yer Aldığı Medya Türleri	30
3.6.1	Filmler ve Diziler Aracılığıyla.....	31
3.6.2	Magazin Yayınları ve Reality Programları Aracılığıyla	31
3.6.3	Çizgi Filmler Aracılığıyla	32
3.6.4	Bilgisayar Oyunları Aracılığıyla.....	33
3.6.5	Reklamlar Aracılığıyla	34
3.6.6	Haberler Aracılığıyla	35
4	YÖNTEM.....	37
4.1	Çalışma Grubu ve Araştırma Verileri	37
4.2	Veri Analizi.....	38
5	BULGULAR.....	38
	TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	55
	KAYNAKÇA	60
	EKLER.....	71
	ÖZGEÇMİŞ.....	74

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 1.1. Katılımcıların Yaş Dağılımı	39
Tablo 1.2. Katılımcıların Eğitim Durumu	39
Tablo 1.3. Katılımcıların Meslek Durumu	40
Tablo 1.4. Katılımcıların Medeni Durumu	40
Tablo 1.5. Katılımcıların Sigara Bağımlılık Durumu	41
Tablo 1.6. Katılımcıların Alkol Bağımlılık Durumu	41
Tablo 1.7. Katılımcıların Adli Bir Olay Yaşama Durumları	41
Tablo 1.8. Şiddet Olayının Nedeni	42
Tablo 1.9. En Çok ve En Az Yaşanan Şiddetin Türü	43
Tablo 1.10. Erkeğe Yönelik Yapılan Şiddet Haberleri	43
Tablo 1.11. Erkeğe Yönelik Şiddet Konusunda Düşünce ve Çözüm Önerisi	45
Tablo 1.12. İlgili Kurumların Kadına ve/veya Erkeğe Yönelik Şiddetle Mücadele İçin Hazırladığı Politika, Sözleşme ve Yönetmeliklerden Haberdar Olma Durumu	46
Tablo 1.13. Erkeğe Yönelik Şiddeti Engellemek İçin Yasal Düzenlemeler Yapılırsa Faydalı Olur mu	46
Tablo 1.14. Kadına yönelik şiddeti engellemede politika, yönetmelik, haberler ve sözleşmelerin kadına bir güç kazandırma ve kadının erkeğe baskı ve şiddet uygulama durumu	48
Tablo 1.15. Kadına yönelik şiddet haberlerinin abartılı veya abartısız yapılma durumu	49
Tablo 1.16. Erkeğe şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesi durumu	51
Tablo 1.17. Tartışmayı başlatan erkek mi yoksa kadın mı durumu	52
Tablo 1.18. Tartışma/Şiddetin ortaya çıkma sıklığı	54
Tablo 1.19. Tartışmanın/Şiddetin ortaya çıktığı mekan	54

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ASPB	:	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BKA	:	Alman Federal Kriminal Polis Birimi
CEDAW	:	Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Beyannamesi
STK	:	Sivil Toplum Kuruluşları
TİHEK	:	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UNİCEF	:	Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu
MKP	:	İnsanlık Projesi

1 GİRİŞ

İnsanlığın varoluşuyla beraber ortaya çıkan şiddet, pek çok kişisel ve sosyal unsurla beraber kompleks bir durumu sergilemektedir. Bundan dolayı şiddet terimini ifade etmek de zor olmaktadır. Değişik şekillerde karşılaştığımız şiddet, bulunduğumuz zamanda kişisel ve sosyal kapsamda çoğunlukla rastlayabileceğimiz bir vakıadır. Korkutma, zorbalık, zulüm, terör, yıldırma, katletmek, mahkumiyet, isyan, her toplulukta kademe kademe ancak devamlı olarak gündelik hayatta karşılaşılan şiddetin birer çeşitleridir (Kocacık, 2001:1).

Günümüzde şiddet olgusu, sıkça tartışılan fakat çözümüne yönelik somut adımlar atılamadığından yaşıntımızın kanayan bir yarası olarak varlığını sürdürmektedir. Bireylerin ruhsal ve fiziksel olarak maruz kaldığı bu durumu Öztürk, “Toplumun temelini oluşturan insanı; yalnızca beden veya yalnızca ruhtan oluşan bir varlık olarak düşünmemek gerektiğini, insanı bedenin ve ruhun bir bütünü tamamlamasıyla ortaya çıkmış bir mevcudiyeti olduğunu, bundan dolayı insanın varlığını ortaya çıkaran bu iki olgunun herhangi birini diğerine üstün kılınacak olursa insanın varlığını tümüyle huzursuz edeceğini ve bu huzursuzluğun birey tarafından hissedilebileceğini “ ifade etmiştir (Öztürk, 2014:40-45).

Toplumumuzda şiddet gündemin en önemli sorunlarından biri olmakla beraber daha çok şiddetin kadınlara yönelik olan kısmı tartışılmakta ve erkeğin partneri tarafından maruz kaldığı şiddet ise görülmemektedir. Bu durumun yeteri kadar araştırılmamış olması konuya dair tam bir analizin yapılmasını zorlaştırmaktadır. Sebebi her ne olursa olsun; şiddetin kadına, erkeğe, çocuğa ya da bir canlıya karşı yaşanması onu sorun olmaktan uzaklaştırmadığı gibi ehemmiyetini de hafifleterek onu meşru kılmasına asla neden olamaz. Bundan dolayı en az kadına yönelik şiddet kadar erkeğe yönelik şiddetinde araştırılıp incelenmesi gerekmektedir (Adak, 2013:4).

Şiddet yalnızca fiziksel olarak zarar vermekle kalmaz, bunun yanında içinde bulunulan topluma da zarar verir. Toplumun manevi ve duygusal refahıyla beraber uzun vadede ekonomik, psikolojik, sosyal ve politik açılardan da büyük ölçüde olumsuzluklara maruz kalmasına neden olur. Bu olumsuzluklar aile içinde başlayarak bireyin dış çevresindeki bireylere ve topluluklara yansır. Hemen hemen her düzeyde;

sosyal, ekonomik, psikolojik, fiziksel ve bireylere yönelik şiddet büyük bir sağlık sorunudur. Bu sebeple, gerçekleşen bu olumsuz davranışların önlenmesi için stratejilerin geliştirilmesi ve yaşanan şiddetin sonuçlarının analiz edilip bütün kurumların sivil toplum örgütlerinin işbirliği içinde hareket etmesi gerekir (Dünya Sağlık Örgütü, 1998).

2 ŞİDDETİN TANIMI VE TURLERİ

2.1 Şiddetin Tanımı ve Kapsamı

Şiddet kelimesi; Arapça kökenli bir kelime olup kudret, kuvvet anlamına gelen “şedde” sözcüğünden türetilmiştir. Türkçede; sertlik ve taşkınlık manaları barındıran şiddet sözcüğü, karşıt düşünceye sahip olan kişilere yönelik zorbalık, hoşgörüsüz davranışlarda bulunma manalarını da içermektedir (Öztürk, 2014:45).

Aktaş (2006); “Şiddeti; kişinin fiziksel ve psikolojik yönden tahribata uğramasına, yaralanmasına ve hatta sakat kalmasına sebep olabilecek münferit ve topyekûn davranışların bütünü olduğunu, aile içi şiddetin ise bu tarz tutum ve hareketlerin aile içinde vuku bulması olduğunu” ifade etmiştir (Aktaş, 2006:13).

Bireysel şiddet, bir başka insanı hasara uğratma amacı taşır. Sosyal şiddet, kontrolün elde tutulması ve dominant kitlenin çevreyi meydana getiren başka fertler ile kitlelerde etkinlik kurma gayesiyle hâkimiyet oluşturma arzusunu içermektedir. Bu yönüyle sosyal şiddet çeşitleri toplumsal vakaları, şahsi şiddet ise ruhsal vakaları içermektedir. Yalnız, bu iki şiddet çeşidinde de kişinin emniyetinin önemli manada tehdit altında bulunması en mühim müşterek kısımdır. Şiddete maruz kalanlar; doğrudan veya dolaylı mağduriyet, fiziksel ya da ruhsal mağduriyet yaşamış olabilirler (Kavak, 2020:1-2).

Günümüzde bireysel ve toplumsal hayatın her anında rastlayabileceğimiz bir olay durumuna gelen şiddet; toplumda fiziksel, sözlü, cinsel, siyasi, duygusal vb. şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Aile içinde, okul ortamında, iletişim ortamında gerçekleşen şiddet davranışları geniş kapsamlı olup bunların tek tek irdelenmesi gerekmektedir. Yalnız; şiddetin ortaya çıktığı bu olguların hangisi araştırma konusu olursa olsun, şiddet ile alakalı araştırmalarda asıl fark edilmesi gereken şiddetin bireysel ve toplumsal benzerliklerinin ayrı bir şekilde değerlendirilmemesi gerektiğidir. Bunun aksine bireysel ve toplumsal çerçevede şiddete yönelik davranışların birbirini destekler niteliklere sahip olduğu bilinmektedir. Bundan dolayı; gerek bireysel gerekse toplumsal çerçevede gerçekleşen şiddet davranışları genel manada toplumun mevcut şartlarından farklı olarak düşünölmeyeceğinden, şiddetin bireysel ve toplumsal açıdan birlikte incelenerek değerlendirilmesi daha doğru olacaktır (Ayan, 2010:44).

2.2 Şiddetin Türleri

Kalyoncu (2009); şiddetin, bedensel kuvvet veya psikolojik olarak kişinin karşısındakini yıldırması ve bireyin manevi yönden zarar görmesine sebep olan hal ve hareketlerin bütünü olduğunu ifade etmektedir. Aile içi şiddetin ise kişinin; eşine, çocuklarına, annesine, babasına, kardeşlerine ve yakınlarına karşı uyguladığı her türlü saldırgan davranışların tamamı olduğunu ileri sürmüştür. Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere, şiddeti yalnızca kuvvet uygulanan davranışlar olarak ifade etmenin yeterli olmadığını bunun yanında; hakaret, azarlama, tehdit, aşağılama, istenmeyen evliliğe zorlama gibi davranışların da şiddet olgusunun kapsamında yer aldığını ileri sürmüştür (Kalyoncu, 2009:19).

Şiddet denildiğinde bunu sadece fiziksel olarak algılamak doğru olmayacaktır. Şiddet aynı zamanda sözlü, cinsel saldırı, psikolojik baskı ve ekonomik olarak da ortaya çıkmaktadır (Akın, 2013:27).

Toplumun medeniyet düzeyi ilerledikçe, teknolojik gelişmeler arttıkça şiddetin azalma eğilimine geçeceği, yerini karşılıklı anlaşmanın ve sulhun alacağı öngörülmesine rağmen 21. yüzyılda bulunduğumuz bu evrende bunun kehanetten öteye geçmediğini görmekteyiz. Tam tersine insanlığın yeryüzüne adım attığı ilk andan bu yana birey şiddetin merkezindedir. Çocuklar fiziki şiddetin bulunduğu ortamda anne-babanın sergilediği olumsuz davranışlar içinde büyümekte ve bu şiddet olaylarına erken yaşlarda tanık olmaktadır. Bunun yanında çocukların televizyondan, internetten ve çeşitli platformlardan izlediği ve takip ettiği çizgi filmler, okudukları çizgi romanların neredeyse bütününde şiddet içerikli hal ve hareketler vardır. Ayrıca yeni neslin çevrimiçi internet ortamlarında şiddet içeren oyunlar oynaması, izledikleri filmlerde bombalar patlatılması, ateşli silahlarla katliamlar yapılması bilinçaltında şiddeti beslemektedir. Özellikle haber kanalları ve gazeteler de dünyada yaşanan çatışmaları ve şiddet olaylarını yaşam alanlarımıza olduğu gibi aktarmaktadır. Bundan dolayı şiddet neredeyse günlük yaşantımızın bir parçası olarak yerini almıştır. Oysa şiddetin olmadığı bir gelecek ile insanoğlu aydınlık yarınlara kavuşabilir, bunun için öncelikle şiddetin toplumdan ve zihinlerden uzak tutulması gerekir. Bunu sağlamak içinde ilk olarak şiddetin çıkış noktasına bakmak ve çözümüne yönelik çaba harcamak gerekir (Balcıoğlu, 2001:7-8).

2.2.1 Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, karşısındaki kişiye fiziki olarak zarar vermek amacıyla türlü muamelelerin uygulanmasıdır. Bireyin bedeninde maddi hasara sebebiyet verecek her çeşit saldırı fiziksel şiddeti niteler. Fiziksel şiddet; tekme atmak, tokat atmak, yumruk atmak, ısırarak, itmek, kolunu bükme, boğazını sıkarak, delici ya da kesici bir cisimle yaralamak, eziyet etmek, yanan bir cisimle ya da kaynar suyla yakmak gibi bireyin bedeninde emare bırakan yöntemlerdir. Fiziki saldırının boyutu basit yaralamadan yaşamsal tehlikelere kadar uzanabilir (Özgentürk vd.,2012:58).

Kişinin dokunarak, nesneyle, hayvanla ya da fiziki nüfuzunu kullanmasıyla, ürkütücü, kişiye gözdağı verecek şekilde fiziksel bir dille, bağırarak karşısındaki kişiyi davranışlarıyla yıldırması gibi oluşan bu çeşit davranışlar fiziksel şiddeti oluşturmaktadır. Bireye elle vurmak, yumruk atmak, ayakla vurmak, silkelemek, yüksek ses tonuyla konuşmak, kapalı bir alana hapsetmek, riskli bir ortamda tek başına bırakmak, ürperdiği bir nesneyle ya da hayvanla tek başına bırakmak, bedeninde yaralanmalara neden olabilecek kesici ve delici bir nesneyle ya da ateşli silahla yıldırarak ve onu zarara uğratmak en sık görülen fiziksel şiddet eylemleri içindedir (Altekin, 2015).

2.2.2 Cinsel Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization) cinsel şiddeti; arzulamadığınızda fiziki yönden cinsel birlikteliğe zorlanmak, partnerinizin fiziksel yönden zarar verebileceğini düşünerek korkudan cinsel ilişkiye girmek veya küçük düşürücü bulduğunuz cinsel bir durumu yapmaya zorlanmak olarak ifade etmiştir (Dünya Sağlık Örgütü, 2013:6).

Bireye yönelik cinsel yönden ve bireyin arzusu dışında vuku bulan eylemlerin tamamı cinsel şiddet olarak nitelendirilmektedir. Cinsel şiddet; bireyin rızası olmadan münasebet kurmak, bireyin namahrem yerlerine temas etmek ve onu cebren bir yerde tutarak para veya değerli bir nesne karşılığında başkalarına pazarlamaktır. Bilhassa evli bireylerde dahi cinsel birliktelikte bulunmama halinde de cinsel şiddet ortaya çıkmaktadır (<https://help.unhcr.org/turkey/tr/social-economic-and-civil-matters/sexual-and-gender-based-violence/>, ErişimTarihi: 13.06.2021).

2.2.3 Ekonomik Şiddet

Polat (2016), ekonomik şiddeti; bireyin ekonomik olarak bağımsızlığının elinden alınıp ekonomik kaynakların, paranın birey üzerinde müeyyide, gözdağı ve onu denetim altına alma şekliyle de ifade etmiştir. Ekonomik şiddet tutumları; bireyin iş hayatına atılmasına, sistemli bir işte çalışmasına mani olmak, aile bireylerinin ekonomik gereksinimlerini karşılayamamak, bireyin iş hayatında gelişme göstermesini engellemek, fırsatları kullanmasını sabote etmek, bireye sınırlı miktarda para verip ondan alabileceğinden fazlasını talep etmek ve bu durumun gerçekleşmemesi halinde şiddet uygulamak, evi terk edip uzun bir müddet ekonomik açıdan destek olmamak gibi şekillerle ekonomik şiddetin ortaya nasıl çıktığını belirtmiştir (Polat, 2016:33).

Ekonomik şiddet, iktisadi olanakların ve paranın bireye yönelik bir müeyyide, gözdağı ve denetim mekanizması halinde elde tutulması şeklinde ifade edebilir. Ekonomik şiddeti ortaya çıkaran bir takım tutumları şu şekilde sıralamak mümkündür; bireyin iş hayatına katılmasına mani olmak, ailenin iktisadi taleplerini yerine getirmemek, bireyin çalışma yaşamında yükselmesine fayda sağlayacak imkânlardan mahrum bırakmak, yetersiz miktarda para vermek ve bu yetersiz parayla satın alınması imkânsız olan şeyleri talep etmek, gerçekleşmemesi halinde huzursuzluk çıkarmak, iş hayatına katılmasına engel olup kıt kazancını elinden almak, çoğu zaman evden uzaklaşarak evin harcamalarıyla ilgilenmeyip, ihtiyaçlara duyarsız kalmak ekonomik şiddetin bilinen yönleri olarak sıralamak mümkündür (Kazancı, 2012).

2.2.4 Sözel Şiddet

Sözel şiddet; bireye hoş karşılamadığı şekilde lakap takılması, maddi veya manevi bir kusuru ile alay edilmesi, hakarete maruz kalması, gerçek olmayan bir olayı yaşanmış gibi bireyin dedikodusunun yayılması, bireye küfür, tehdit, kızma gibi davranışlar olarak ifade edilir (Kapıcıoğlu, 2008:13).

Sözel şiddetin etkisi fiziksel şiddet düzeyinden çok daha sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Sözel şiddet kişinin hayata geldiği ilk andan başlayarak sürekli bir şekilde maruz kaldığı şiddetin bir çeşididir. Bunun asıl nedeni ise, kendini anlatmakta sorun yaşayan kişilerin en kolay haliyle gösterdikleri bir tutum olmasıdır. Bu durum da

bireylerin kendilerini ifade ederken kullandıkları dile hâkim olmadıklarını ortaya koymaktadır (Çiftpınar, 2003:46).

2.2.5 Psikolojik Şiddet

Bireye ya da topluma yönelik bilinçli bir şekilde sahip olduğu konumu ya da fiziki kuvvetini kullanmak suretiyle; fiziksel, ruhsal, manevi ya da sosyal münasebetler manasında bu durumdan mağduriyet yaşayanlara verilen zarar halidir. Sözlü olarak, taciz ve tehditleri de içermektedir (Aksoy, 2008:6).

Kişiye bedensel bir müdahalede bulunmadan, bireyin psikolojik durumuna yönelik bir takım olumsuz hareketlerde bulunmayı psikolojik şiddet olarak isimlendirebiliriz. Karşısında ki bireye yüksek sesle konuşmak, onu aşağılamak, konuşurken müdahale ederek konuşmasını yarım bırakmak, dalga geçmek, ona isim takmak ve bireyin haysiyetini ayaklar altına alacak sözlü saldırılarda bulunmak ve buna yakın tutumların bütünü psikolojik şiddeti oluşturmaktadır (Özbey, 2012:38).

2.2.6 Dijital Şiddet

Çağımızın teknolojik gelişmelerle bizlere sağladığı olanaklarla beraber günün 7/24 aralıksız yürütülebileceği aygıtlar ve sanal alanlar biçimlendi böylece ortaya farklı bir şiddet şekli olan dijital şiddetin yaşamımıza katılmasına sebep oldu. Sosyal medya aracılığıyla ruhsal, cinsel veya ekonomik hasara yol açmayı gaye edinen girişimler dijital şiddet şeklinde isimlendirilmiştir. Bu girişimler gündelik hayatımızda yakinen tanıdıklarımız ve muhabbet halinde olduğumuz bireylerden oluşacağı gibi, geçmişte birliktelik yaşadığımız kişilerden veya daha önce karşılaşmadığımız şahıslardan da oluşabilir. Bundan dolayı şiddetin yeni şekli internet üzerinden sosyal medya uygulamaları, siteleri üzerinden de gerçekleşebilmektedir (Barındık, 2018).

Sanal erişim ağları aracılığıyla sosyal medya ortamları birçoğumuzun hislerini ve fikirlerini özgürce açıklayabilmesiyle birlikte, bireylere sınırsızca paylaşım olanakları da sağlamaktadır. Sanal ortamlarda bireyler hür bir şekilde kendi isimlerini kullanarak paylaşımlar yapıp fikirlerini dile getirirken bazı bireyler ise kişisel bilgilerini belirtmeden fikirlerini sanal platformlarda dile getirmektedir. Bu nedenle oluşan bu

durum dijital şiddete de ortam oluşturmaktadır. Kişisel bilgilerini gizleyerek hedef aldığı bireye küfür etmek, nefretini dile getirmek, onu hor görmek gibi tutumlar sergileyebilmektedir. Bu duruma maruz kalan bireyin üzerinde psikolojik olarak ortaya çıkabilecek tahribat ve bireyin neler yaşayabileceği ön görülmeden yapılan bu olumsuz davranışlar bireyin üstesinden gelemeyeceği kadar muazzam sorunlara neden olabilmektedir (Aksakallı, 2019).

2.2.7 Kültürel Şiddet

Kültürel şiddet olarak tasvir ettiğimiz şeyin hudutlarını mevcudiyetimizin çevresinde bulunan inanç, lisan, ideoloji, sanat, ampirik bilimler, pozitif bilimler gibi vakıalar sınırlamaktadır. Yıldızlar, hilaller, haçlar, ulusal flamalar ve milli marşlar, önder portreleri, askeri geçişler, toplumun dikkatini çekecek hitaplar ve afişler gibi görsel nesneler ve vakıalar kültürel şiddet denildiğinde akla ilk gelenlerdir. Bundan dolayı kültürel şiddeti özet olarak yapısal şiddeti destekleyen kültür olarak da belirtebiliriz. Kültürel şiddet (cultural violence) ile şiddet kültürü (culture of violence) görüşleri aralarında farklılık teşkil etmektedir. Kültürel şiddetin bilgi kuramında bir kültürü topyekun olacak şekilde şiddetle bağlantılı göstermek yerine kültürün başlıca unsurlarını şiddeti destekleyecek şekilde kötüye kullanılmasını ifade etmektedir (Galtung, 1990:291).

Kültürel şiddeti bir diğer tanımı olan baskın kültür olarak da ifade etmek mümkündür; Yıldırım'a göre baskın kültür, sosyal çevrede mevcut olan ve sık görülen kültür olarak da tanımlanmıştır. Fakat sosyal çevreye hakim olan baskın kültür, tamamen türdeş değildir. Bilhassa günümüzdeki çoklu kültürel örgülere egemen sosyal birimlerin özlerini büyük topluluklardan tecrit eden ast kültürlerden ve üstelik baskın kültürle karşı karşıya gelen kültürlerin mevcudiyetinden de bahsetmek gerekir. İlâveten baskın kültür; bir sosyal çevrede bulunan değişik kültürlerin içerisinde hakim bir konumda olan, sosyal platformlarda revaçta olan ve onaylanmış geçerliliği olan, sosyal çevrenin çoğunluğunda geniş bir yayılım ve faaliyet gösteren kültürel bir durumdur. Baskın kültür; sosyal beraberliğin inançsal temayüllerine, ırk türlerine vb. bağıntılı şekilde mevcuttur. Sosyal çevrede birbirinden çeşitli dini ve ırksal farklılıklar var olsa da makul bir sosyal ortamda, yaygın bir şekilde tanınan standartları ve alışkanlıkları

ifade etmek daima muhtemeldir. Bundan dolayı belirtilebilir ki dominant kültür, makul bir sosyal çevrenin bireylerinin ekseriyetince onaylanabilir ahlaklı, soyut ve kanuni meziyetler bütünüdür. Baskın kültür bu şekliyle dominant kültür olarak da ifade edilmektedir (Yıldırım, 2019).

Şiddet, sosyal ve kültürel durumda kavranabilen bir tutum şeklidir. Şiddet davranışlarını az gelişmiş ulusların marazi tavırları veya sağlıklı kişilerin hareketleri şeklinde analiz etmek bu davranışların hakikatini göstermediği gibi şiddete mani olmayı imkansız hale getirmektedir. Şiddetin neticeleri bireyin ruhsal durumuna etki eder, ona zarar verir fakat bireyin karşısındakine şiddet göstermesi doğrudan rahatsızlık ile ilgili olmadığını gösterir. Kişinin beden bütünlüğünü bozacak şekilde şiddet uygulamak şiddetin en yaygın bilinen tarafı olup tedbirle bertaraf edilebilir. Başlıca güç olanı ise şiddeti harekete geçiren durumların saptanıp önüne geçilmesidir. Yapısal şiddet, şiddetin gizli yüzü olup, direkt olarak kişinin bedensel bütünlüğüne ziyan vermeyi amaçlamayan fakat şiddeti destekleyen ve daha bozucu etkiler bırakan halidir. Ülkemizin coğrafi kesimleri arasındaki kazanç bölüşümü ve hayat koşullarındaki dengesizlikler, yargının eşit davranmaması gibi. Şiddetin pek farkına varılamayan ve yaygın olan kısmı ise kültürel şiddettir. Beşeriyetin varlığı ve sosyal hüviyet simgelerle inşa edilir. İnanç, düşünce tarzı, kitle kültürü, lisan, zanaat ve öğretimi kullanma, direkt olarak kültürel şiddeti onaylayabilir. Yabancı karşıtlığı, çeşitliliklere karşı olmak, peşin hüküm göstermek, lüzumsuz ulusalcılık kültürel şiddetin etkileridir. Tümünden incelendiğinde eşitlikçilik, uyuşma ve sulh kültürünün oluşturulmasıyla kültürel şiddetin önüne geçilebilir (Kalkan, 2016).

2.2.8 Sembolik Şiddet

Sembolik (simgesel) şiddet olgusu, gündelik hayatımızın neredeyse tüm kısmına kadar uzanan ve tesirinde kalan bireyler için şiddeti ifade etmeyen fakat kişinin kısmen kendi arzusuyla ortaya çıkan şiddetin bir farklı boyutudur. Kişinin dikkatlice izlemesi, bedensel hareketleri ya da eylemsel olacak şekilde cüzi bir tutum sergilemesi nihayetinde şiddeti desteklemeyen fakat ziyadesiyle şiddet eylemlerini bünyesinde bulunduran bir yaklaşımın adıdır sembolik (simgesel) şiddet (Yılmaz, 2020:162).

Siyasal baskı yalnızca bir sosyal topluluğun bedensel külliyyetine değil, bununla birlikte mağdurların haysiyetine de saldırganlık halinde bulunmaktadır. Duygusal sıhhat ve kişinin kendine verdiği değer, silahlı ve yapısal şiddet ile olduğu gibi, bireyin şahsiyetini alçaltıcı temsillere şahit olması veya onu aşağılayıcı davranışlarda bulunmaya maruz kalması da ona zarar verir. Bunun gibi sembolik şiddet davranışları bireylerin öz benliğinin farkına varılmasını zorlaştırmakta ve onu ortadan kaldırmaktadır. Nazi Holokost, Yahudileri topluma açık alanlarda sarı renklerde yıldız sembolünü kollarında veya göğüslerinde bulundurma gibi onları ifşa eden aşağılayıcı davranışlarla başlayarak, bu sembolik şekil ile onları hor gördüklerini göstermişlerdir. Avrupa müstemlekeci şiddeti ve idaresine, sömürülenlerin beyaz egemenlikçi görünüşleri de buna dâhil olmuştur. Afrika kökenliler ahmak, suratsız yabancılar olarak sembolize edildi. Fas kökenli Araplardan Japon milletine değin “şarklı” milletleri belirten bir terim olan “doğulular”; başkalarına acı çektirmekten zevk alan, zorba ve kadın hasmı olan medeniyetsizler olarak tarif edilmişlerdir. Bu sembolik veya temsili şiddet şekilleri, mağduru hümanistçe olmayan bir şekilde ifade etmiştir (Bornstein, 2005:109-114).

2.2.9 Sosyal Şiddet

Sosyal şiddet yaygın manasıyla, bulunulan çevrenin birbirinden çeşitli topluluklarının kendi aralarında eylemde bulundukları ortak şiddet davranışları şeklinde ifade edilebilir. İnanç, lisan, soy, sosyal ya da politik fikirler, iktisadi menfaatler gibi bireyleri bir noktada birleştiren kitleleri ve toplulukları şekillendirmeye yönelten faktörler, bununla birlikte bu kitleler içerisinde ortaya çıkan şiddet davranışlarının da temelini oluşturmaktadır. Geçmiş dönemler insanoğlunun farklı ideallerle toplanarak sosyal kitleler kurmalarıyla ve bu kitlelerin kendi aralarında farklı platformlarda münasebetler oluşturmasıyla süregelmiştir. Tarihin ilk başlangıcıyla beraber sosyal şiddette gün yüzüne çıkmıştır. Toplumsal kitlelerin varoluşu öteki kitlelerin varoluşuyla mana elde eder, bir kitlenin ötekinden ayırt edilebilen yanları onun yaşadığının emaresidir. Fakat benzeşmezlikler bununla birlikte kitleler içerisindeki anlaşmazlıklar ve çekişmelerin meydana gelmesine neden olmuştur. Kitleler içerisinde ortaya çıkan etkinlik çekişmesi ve yaşam alanlarının bölüştürülmesinde öne çıkma arzusu sosyal şiddeti mecburi bir durum şekline koymuştur (Bay, 2012:31).

2.3 ŞİDDETİN ORTAYA ÇIKIŞ DÖNGÜSÜ

Bireyin hayata gözlerini ilk açtığı yer olan aile, yaşayışını etkileyen ruhsal, sosyal ve kültürel temellerin atıldığı, hayatını sürdürebilmesi için duyduğu ihtiyaç ve yardımın sağlandığı içtimai bir alandır. Kişinin müspet hal ve hareketler edindiği ve bunları ilerlettiği bir yer şeklinde ölçümlenen aile alanı, kimi zaman negatif yönde gerçekleşen bir takım davranışların yaşandığı bir alan haline gelmektedir. Aile içerisinde zuhur eden agresif tavırlar, kişinin yaşamında yıkıcı ve sarsıcı sorunlar olarak yorumlanabilir (Kaymak Özmen, 2004:28).

Şiddetin önüne geçebilmek için öncelikle şiddetin ortaya çıkış sebeplerini irdelemek ve çözümüne yönelik adımlar atmak gereklidir. Şiddetin en belirgin sebeplerinden biri de bireyin çocukken aile ortamında şiddet olaylarıyla karşı karşıya kalması ve bu olaylara şahitlik etmiş olmasıdır. Yapılan incelemeler neticesinde şiddete başvuran bireyler, vaktiyle ailesinden şiddete maruz kalmış ya da anne ile baba arasındaki şiddet olaylarına şahit olmuş bireylerdir. Tutumların kaynağı bireyin aile ortamı ve sosyal çevresindeki gözlemleri sonucunda ortaya çıkar. Çocukluk çağında bireyler ailelerini kendilerine emsal olarak görürler ve aile ortamından edindikleri tutumları hafızalarına kaydederek ilerleyen süreçte bunu kişisel tutumları olarak çevrelerine yansıtırlar. Birey çocukluk çağında aile ortamında maruz kaldığı şiddet davranışlarını sıradan bir durum olarak algılar ve bulunduğu sosyal çevrede şiddete başvurur. İlaveten bireyin çocukluk evresinde şiddet olaylarına tanıklık etmesi onun fiziki yönden ve ruhsal açıdan ilerlemesini sekteye uğratar, önemli ölçüde olumsuz etki yaratır (Ayyıldız, 2019).

2.3.1 Bireyin Çocukluk Çağında Maruz Kaldığı Şiddet Ortamı

Şüphesiz, aile ortamında şiddetin en büyük mağduru çocuklardır. Yaşanan şiddet olaylarına şahitlik eden çocuk; duyduğu endişeyi, öfkeyi, hüznünü belirtmeme veya gizleme çabasına girer. Bu kasıtlı yapılan bir eylem değil, onun bu gibi durumlarda aklı ve zihni yetisi tanık olduğu şiddet eylemlerini kaldırabilecek kadar gelişim göstermemiştir. Aile bireyleri çocuğa itimatla yaklaşır ona yaşanan bu hususu anlatması ve hislerini ifade etmesini sağlanması önemlidir. Şiddete şahit olan çocuklar, gerçekleşen bu şiddet olayından kendilerini mesul görebilir ve bundan dolayı

kendilerine suçu yükleyebilir. Bu aşamada ebeveynlerin bariz ve sade bir üslupla yaşanan olayların çocukla alakalı gerçekleşmediğini ona belirtmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca çocuk, ebeveynlerine de suçu yükleyebilir. Bundan dolayı çocuğa muhakeme etmeden, onu tenkit etmeden ve müdafaaya geçmeden ona mutlaka kulak verilmelidir (Çoban, 2019).

Unicef (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)’e göre dünyanın tüm kesiminde, her çeşit yaş aralığında bulunan çocukların öncelikle emniyette hissetmeleri gereken ev, okul ve toplumsal yerlerde şiddete uğruyor olmaları asla tasvip edilemez bir durumdur. Şiddet olaylarının oluşturduğu bu sarsıntı çocuğun bütün yaşamı süresince hafızasında yer edinebilir ve bu durum gelecek kuşakları da etkisi altına alabilir. Tüm bu gözlemler, çocukların hepsini bu olumsuz durumdan muhafaza etmek üzere adım atmamızı zorunlu kılmaktadır (Unicef, 2017).

2.3.2 Bireyin Akranlarıyla Yaşadığı Şiddet Ortamı

Akran zorbalığı; denk yaş aralığındaki çocukların bireysel veya çete şeklinde kendi yaşlıtlarına sistemli olarak fiziki (vurma, itme, haraç alma gibi), sözlü (ad takma, hakaret etme, tehdit gibi), toplumsal (birinin arkasından incitici şeyler söylemek, dedikodu yapmak, dolaylı saldırganlık olarak adlandırdığımız birini gruptan dışlamak gibi), seksüel veya sanal şiddet dayatması şeklinde ifade edilebilmektedir. Zorbalık çoğunlukla “şaka” şeklinde belirti göstererek zamanla şiddetin de etkisiyle dozajını arttırabilir. Daha geniş bir şekilde ötekilerden “farklı” şeklinde ölçümlendirilen çocuklar zorbalıkla karşı karşıya kalabilir. Lisan, inanç, soy ve fiziki görünüş bu farklılıklara misal olarak gösterilebilir. Bununla beraber çocuğun ötekilerden daha başarılı olması, çekingen ve durgun olması da çocuğun zorbalığa maruz kalma olasılığını yüksek göstermektedir. Karşılaşılan çalışmalarda erkek bireylerin, kız bireylere nazaran zorbalığa en çok başvuran ve maruz kalan kesim olduğu gözlemlenmiştir. İlaveten erkek çocuklar daha çok fiziki zorbalığa başvururken, kız çocukları ise sözlü ve sosyal zorbalığı uyguladığı yapılan çalışmalar sonucunda ulaşılan bir kanıdır (Saliherli, 2021).

Akran zorbalığıyla mücadele etmek için ilk olarak bu zorbalığa maruz kalan çocuğu iyi analiz etmek gerekir. Onlarla sık sık konuşulmalı ve gün içerisinde neler yaşadığını sorulmalı, çocuğu tedirgin etmeden okuluna ziyaretler gerçekleştirilmelidir.

Okul idari birimiyle ve çocuğun ilgili öğretmenleriyle irtibat halinde olunmalıdır. Ebeveynlerin çocukları tarafından örnek alınacak davranışlar sergilemeleri ve aynı zamanda zorbalık davranışının olumsuz bir tutum olduğunu onlara ifade etmeleri gerekmektedir. Aile, çocuklarının arkadaşlık kurduğu kimseleri iyi analiz etmeli ve onların aileleriyle de görüşmeli, evlerinde misafir ederek daha iyi tanıma fırsatı bulabilmelidir. Çocuklar zorbalığın ne olduğunu bilmeli ve böyle bir duruma maruz kaldığı esnada bunu ailesiyle rahatça paylaşabilmesi için çocuğa güven verilmelidir (Sanin, 2020).

2.3.3 Bireyin Okulda Karşılaştığı Şiddet Ortamı

Pişkin (2002); okul zorbalığını bireysel veya daha fazla sayıda öğrencilerin kuvvet olarak daha zayıf olan öğrencilere yönelik bilinçli ve daimi olacak şekilde yıldırma amacı taşıyan, mağdurun özgüvenliğini sağlayamayacak konumda olduğu bir çeşit şiddet gösterisi olarak tanımlamıştır. Bu zorbalık çeşidini kendini, karşısındaki savunmasız bireye karşı, tekmelemek, sille vurmak, itelemek, çekiştirmek gibi fiziki; laf atmak, küçümsemek, gırgır geçmek, öfkelenmek, bireyi öfkelendirecek şekilde lakap takmak, bireyi rencide edici kelimeler sarf etmek gibi sözel; başkalarını çekiştirmek ve asılsız tevatürler yaymak, sosyal ortamlardan soyutlayarak bireyi yok saymak gibi dolaylı yahut nakit veya kişisel eşyalarını gasp etmek ve korkutmak, kişisel eşyalarına hasar vermek gibi tutumlar göstererek beliren bir davranış şekli olarak ifade etmiştir (Pişkin, 2002:536).

Sosyal yaşamda şiddetin ortaya çıkmasına neden olan ve tehlike arz eden birden fazla etken mevcuttur. Bu bakımdan şiddetin çözümü için totaliter bir bakış açısı ortaya konulmalıdır. Okulun sosyal yaşamın belkemiği olduğu bilindiğinden şiddetin ileriye dönük çözümüne fayda temin etmede mühim bir görev taşıdığı rahatlıkla fark edilebilir. Bundan dolayı okul ortamında şiddet eylemlerinin ortadan kaldırılmasıyla gelecek nesillerin ilerleyen yaşamlarında şiddete başvurma eğilimi azaltılarak ortadan kaldırabilmesi kuvvetle muhtemeldir (Varol, 2020:103).

2.3.4 Bireyin İş Hayatında Karşılaştığı Şiddet Ortamı

Bireyin çalışma ortamında maruz kaldığı psikolojik şiddet (mobbing), mağdura yönelik sürdürülen yıkıcı tutumlar ve yıldırma şeklinde ifade edilebilir. 1980'den başlayarak öncelikle Batı ülkelerinde ve diğer birçok ülkede araştırılmaya çalışılan bir vakıadır. İngilizce kökenli bir sözcük olan Mobbing, çalışma hayatında ilk defa 1980'lerin başında İsveç asıllı akademisyen ve psikolog olan Heinz Leymann aracılığıyla ifade edilerek devamlılık teşkil eden, şahıs veya şahıslarca bir başkasına tatbik edilen bireyi yok sayacak davranış ve tutumlar olarak ifade edilen bir tür psikolojik sindirme şeklinde betimlenmiştir (Çay, 2008:1).

İş hayatında karşımıza çıkan mobbing (psikolojik şiddet) ile kişisel olarak başa çıkmanın imkânsız olduğu durumlarda mutlaka dernekler ve sendikalarla beraber mücadele etmek gerekmektedir. İş hayatında faaliyet şartlarının iyileştirilmesi, çalışan bireylerin psikolojik şiddetin (mobbing) ne olduğunu iyi bilmeleri ve bu şiddet türünün yönelik etkisini azaltacak veya ortadan kaldıracak şekilde birlikte faaliyet yürütmeleri bu şiddetin etkisini minimize edecek faktörlerdir. Ayrıca kişide yarattığı fiziki ve ruhsal birtakım problemlerin onarımı içinde belirli bir iyileştirme aşamasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu aşamada müsaade almak, belirli bir süre uzak kalmak, değişik meşgalelerle vakit geçirmek, bireyin memnun kalacağı yerlerde zaman geçirmesi veya tek başına kalmaması kişide psikolojik şiddetin tesirlerini hafifletmesinde fayda sağlayabilir (Tok, 2019).

2.3.5 Bireyin Yuva Kurduktan Sonra Maruz Kaldığı Şiddet Ortamı

Bireylerin geçinme, birlikte yiyip içme, birbirine sırdaşlık etmek gibi esas gereksinimlerin sağlandığı, fiziksel olarak ve zihinsel olarak bireyin akli sıhhatini muhafaza eden ve iyileştirici bir bütünlük olan aile birliği, kimi zaman şiddetin ortaya çıktığı ve şiddet olaylarının yaşandığı bir ortam olarak kendini göstermektedir. Şiddet, kişinin fiziksel ve psikolojik yönden hüsrana uğramasına, beden bütünlüğünde birtakım olumsuzluklara sebebiyet vermesine ve kişinin kötürüm kalmasına sebep olabilen münferit ve sosyal davranışların bütünüdür (Aktaş, 2006:13).

Şiddetin çeşitleri içerisinde saptanması güç olan, erkek veya kadın birey ayırt edilmeksizin bireyin şahsını daima zan altında tutan, itimatsız, umutsuz ve zayıf

sezinlemesine sebebiyet veren çeşit, aile içinde yaşanan psikolojik şiddettir. Bireyin şiddete maruz kaldığının farkına varıp, bu şiddete karşı koymaya çalışması aile içerisinde psikolojik şiddetin üstesinden gelmek adına atılan mühim bir adımdır. Şiddete başvuran eş veya partner, çoğunlukla bu şiddete başvurduğunu hissetmez ve kimi zaman bunu uygulayan bireylerin bu şiddetin farkında olmasıyla da psikolojik şiddet engellenebilmektedir. Kadın bireyin ve erkek bireyin şiddetten haberdar oldukları halde ve önüne geçemedikleri durumlarda, bu şiddete maruz kalanın son çare olarak müracaat edebilecekleri yöntem, “6284 Sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanun “ ile bir takım önlemler alabilir. Mevcut kanunun isminde kadına karşı şiddetin önlenmesi yazılmış olsa da bu kanun sadece kadın bireyleri değil aynı zamanda aile içinde bulunan diğer bireylerin tamamını da gözetmektedir (Okuyay Evren, 2020).

2.4 ŞİDDETİN ETKİLERİ

Araştırmanın bu kısmına değin olan kısmında yoğun olarak birbirinden farklı kuramlar boyutunda şiddetin tanımı, şiddetin çeşitleri, şiddetin ortaya çıkış döngüsü ve bireylerde yansımaları üzerine yoğunlaşmıştır. Bu kısımda ise araştırmanın temel sorunsalı olan yaşanan şiddetin erkeğe yönelik etkileri, kadına yönelik etkileri ve çocuğa yönelik etkileri literatür kapsamında değerlendirilecektir.

2.4.1 Şiddetin Erkeğe Etkileri

Yuva kurmak bireylerin hayatları boyunca sürdürdüğü kutsal bir birlikteliğin temelidir fakat günümüzde maalesef birbirinden farklı sebeplerle birliktelikler boşanmayla son bulabilmektedir. Günümüzde evliliklerin %30’den fazlası boşanmayla neticelenmektedir. Bunun altında yatan en büyük neden ise şüphesiz aile içinde yaşanan şiddettir. Genel olarak evliliklerin sonlanmasında suçlanan taraf çoğunlukla erkek bireyler ve ailesidir. Bir erkek birey eşine yüksek sesle konuşursa bu aile içi şiddet olarak nitelendirilir ama kadın birey eşine yüksek ses tonuyla konuşursa bunun normal bir tepki olduğu varsayılmaktadır. Erkeklerin egemen olduğu toplumumuzda, bir erkek bireyin bu tarz bir tacize maruz kalabileceği ve bu konuda kadının suçlu olabileceği pek mümkün gözükmemektedir. Aile içinde erkek bireyler bu tarz şiddet eylemlerine maruz

kalsalar da bu durum erkeklerin mağdur olduklarını ispat etmek için yeterli olarak görülmemektedir. Erkeklerin aile içi şiddete ve istismara maruz kalamayacaklarına dair genel bir görüş sebebiyle, erkekler için yeterli düzeyde çözüm üretilmemektedir. Aile içi şiddetle alakalı yasaların tamamı kadın merkezli olduğundan böyle bir şiddet türüne maruz kalan erkeklerin haklarını arayabileceği ve başvurabileceği pek bir seçenekleri de yoktur (Mishra, 2020).

2.4.2 Şiddetin Kadına Etkileri

Kadınların maruz kaldığı şiddet sosyal çevreye, geleneklere ve bireylere göre birbirinden farklılık göstermektedir. Ülkemizde yoğun bir sosyal değişim gerçekleştiğinden dolayı bunu kestirmek güç olsa da kadınların tahmini 1/2 ‘sinin şiddete maruz kalmalarının kendilerinden kaynaklandığını, şiddete başvuran erkeklerin 1/3 ‘ü ise şiddeti kendilerinin başlattığını ifade ettiği gözlemlenmiştir. Kimi kadınlar ananevi bir fikirle şiddet görmelerini “kader” şeklinde belirtmiştir. Şiddete maruz kalan kadınların yetiştirdiği çocukların da şiddet yaşamış ve buna şahitlik etmiş olan, itimatsız, maddi teminattan yoksun, ananevi meziyetlere haiz olan, mahalle baskısına ehemmiyet gösteren bireyler oldukları ortaya çıkmıştır. Kadınların yaşadıkları şiddetin sonucunda bedensel olarak yara alma, bulaşıcı hastalıklara yakalanma, migren, astım gibi rahatsızlıklar; psikolojik olarak stres, yeme ve içme düzensizliği, uyku problemleri, depresyon rahatsızlıkları ve ağır sarsıntılar; ölümcül olarak ise bireyin canına kast etmesi ve ebediyete intikal etmesi gibi sonuçlara yol açabilir (Doğan, 2019).

2.4.3 Şiddetin Çocuğa Etkileri

Aile içinde yaşanan şiddet sadece kadınlara veya erkeklere değil aynı zamanda bu duruma şahit olan çocuklarda da hasara neden olabilmektedir. Çocuğun anne ve babasının fiziksel ve sözlü tartışmasına şahit olan çocuklar yaşanan olumsuzlukların bir ömür tesiri altında kalmakta ve ruhsal açıdan çöküntüye sebep olmaktadır. Şiddet olayına şahitlik eden çocuklarda yaşanan sarsıntı sonrası gerginlik, buhran, yeme ve içme bozukluğu, uyku düzensizliği, tuvaletini tutamama, agresif davranışlar, sinir kontrolsüzlüğü, derslerde geride kalma, idrak etmede zayıflık, arkadaşlarıyla iletişimde problemler yaşama gibi bir takım olumsuzluklar gözlemlenmiştir. Bunun dışında, yaşanan şiddete mani olamama ve bu durumdan kendini suçlu hissetmesi çocukta,

kendini kabahatli görmesine ve yetersiz hissetmesine neden olmaktadır. Şiddet olayına şahitlik eden çocuklarda intihara meyilli olma durumu çıkmakta ve annenin maruz kaldığı şiddet olayından dolayı çocuğun yeterli düzeyde ilgi görmemesi esas ihtiyaçlarından mahrum kalması ve gerekli ihtimam gösterilmemesi gibi sorunlar yaşandığı aşikardır. Bundan dolayı çocukların yaşanan şiddet olaylarından en çok etkilenen olduğu ortaya çıkmaktadır (Sargın, 2012:15).

2.5 ŞİDDETİN NEDENLERİ

Şiddet; bedensel, ruhsal, cinsel, sözel veya sözel olmayan bir durumda zorbalık ve gözdağı ile bireyi veya bireylerin bütününe hedef alan fiziki, ruhsal ya da maddi yönden ziyana uğratmak ve ızdırap içinde olmasına sebebiyet vermektir. Şiddet; bireylerin fiziksel yönden yara almasına, ruhsal olarak da tesir altında kalmasına, kişilik olarak zayıyata uğramasına sebep olan birtakım tavır ve muamelelerdir. Şiddetin her hali bireye zarar verir ve şiddetin seviyesi ilerledikçe de verdiği zarar artmaktadır. Aile içerisinde yaşanan şiddet, bireylerarası şiddet çeşidinin ilk basamağıdır. Aile içerisinde bir bireyin maruz kaldığı şiddet, bedensel ya da ruhsal sağlığı olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Sosyal çevremizde ve dünyada ne yazık ki önüne geçilemeyen en mühim konulardan biri aile içinde yaşanan şiddet olayıdır (Ayyıldız, 2019).

Şiddet hemen hemen tüm yaş gruplarında, sosyal çevrede, öğrenim seviyesinde, toplumsal ve ekonomik yapılarda ortaya çıkan genel bir sorundur. Bu sorun birbiriyle bağlantılı ya da bağlantı olmaksızın müşterek yaşam alanı içerisinde ortaya çıkabilmektedir. Şiddet ve şiddetin ortaya çıkardığı endişe olağan aile yükümlülüklerinde tahribat oluşturur. Yuva içinde ortaya çıkan şiddetten bilhassa kadın ve çocuklar tesir görür. Şiddet olaylarının yaşandığı evde ailenin tamamı fiziki ve ruhsal açıdan zarar görmektedir (Ünal, 2005:1).

Aile sosyal çevrenin bir parçası olan temel bir müessesedir. Aile içerisinde ortaya çıkan şiddetin sebeplerinin neredeyse tamamı sosyal çevreye bakılarak ortaya çıkarılabilir. İçinde bulunduğumuz topluma yöneltile "Ülkemizde aile içerisinde yaşanan şiddetin sebepleri nedir?" diye sorulduğunda buna verilebilecek yanıtların %90'ının toplumsal sebeplerden kaynaklandığı gözlemlenir. Eski alışılmış yaşantılardan dolayı ataerkil sosyal çevrede bulunmanın neticesi olarak şiddete çoğunlukla kadın

bireyler ve çocuklar maruz kalmaktadır. Ayrıca aile içinde yaşanan şiddetin tetikleyicisi olarak bireylerin; yaşambilimsel ve ruhsal rahatsızlıklarında neden olduğu bilinmektedir (Dağlı, 2021).

Şiddetin nedenlerini üç başlık altında incelemek mümkündür. Bunlar;

- Sosyal Nedenler
- Psikolojik Nedenler
- Biyolojik Nedenler

Sosyal Nedenler olarak incelendiğinde:

1. Namus olgusunu sadece kadın bireylerde sorgulama ve bu durumu şiddete başvurarak çözmek,
2. Cehaletin basmakalıp fikirlerle bir araya gelmesi,
3. Bireyi küçümsemek ve ona karşı her türlü muameleyi yapma hakkına muktedir olduğunu düşünmek,
4. Eğitim alanlarında, toplumda ve bireyin çalışma ortamında şiddetin bir yankısı olarak bu durumu ev ortamına aksettirmek gibi düşünülebilir (Canpolat, 2008).

Psikolojik Nedenler olarak incelendiğinde:

1. Kişinin fiziki ve şahsi niteliklerini, aile üyelerini ve yakın arkadaş çevresini aşağılamak hor görmek,
2. Bireyin kılık ve kıyafetine müdahale etmek, kişisel bakımına karışmak, sosyal aktivitelerine sınır koymak,
3. Şahsi menfaatler için kişiyi yıldırma adına incitici sözler sarf etmek,
4. Kişiyi sosyal çevresinden ve aile üyelerinden uzaklaştırmaya çalışmak,
5. Bireyle dalga geçmek ve ona nahoş sözler kullanmak gibi, şeklinde sıralanabilir (Türkmen, 2021).

Biyolojik Nedenler olarak incelendiğinde:

1. Bireyin hormonal bozuklukları
2. Bireyin duygusal ve davranışsal bozuklukları
3. Bireyin kişilerle ilişkisinde, düşünme şeklinde ve olayları algılayış biçimindeki bozukluklar
4. Alkol, uyuşturucu ve madde bağımlılığı şeklinde sıralamak mümkündür (Çiftçi, 2013:30).

2.6 KADINA ŞİDDETE KARŞI OLUŞTURULAN POLİTİKALAR

Kadına yönelik şiddet; muhtelif milletlerarası teşkilatlarca oluşturulan hükümler, bildiriler, mukaveleler, raporlar, kongreler gibi birçok şekilde enternasyonal farkındalık oluşturulmuş problemlerdir. Bu farkındalık milli seviyelerde oluşması, kadına yönelik şiddete karşı mücadele gösterme maksadıyla oluşturulan tedbirlere ve hukuki yaptırımlarla bağıntılıdır (Altunok, Aydın, Gedikkaya, 2016).

Kadına şiddete karşı oluşturulan politikaları aşağıdaki başlıklar altında incelemek mümkündür:

- Dünyada Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar
- Türkiye’de Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar.

2.6.1 Dünyada Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar

Kadınların maruz kaldığı şiddet, milletlerarası camiaların öne çıkan konularından biri olarak insan hakları anlayışıyla ele alınmıştır. Birleşmiş Milletler 1975 ile 1985 senelerini Kadın On Yılı şeklinde açıklamış ve bu aşamada bilhassa milletlerarası kadın dayanışma oluşumu etkinlik göstermiştir. Böylelikle kadına ilişkin şiddet hususunda milletlerarası uyulması gereken kurallar ve ölçütler ortaya koyulmuş, bildiriler oluşturulmuştur. Başta kadına ilişkin şiddet yalnızca aile şeklinde incelenmiştir. Misal olarak 1975 senesinde Meksika’da düzenlenen Dünya Kadın Konferansı’nda onaylanan Eylem Planı’nda aileyi oluşturan kişilerin denkliği ve emniyetlerinin sağlanması için öğretici planlamaların oluşturulması önerilmiş fakat şiddet mevzusuna has bir söylem olmamıştır. Bahsi geçen konferansta benzer sivil toplumsal faaliyetler gerçekleştiren kuruluşların (STK) toplantılarındaysa kadınlara dair şiddetin farklı çeşitleri gündeme alınmıştır (Kadem,2015:5).

1980 senesinde Kopenhag’da gerçekleştirilen İkinci Dünya Kadın Konferansı’nda ise aile içerisinde kadınlara dair şiddet davranışlarının önüne geçilmesiyle bağlantılı olarak onanan kriterde, şiddet davranışı büyük oranda sağlık üzerine incelenmiş, kadın ve çocuk bireylerin şiddetten muhafaza edilmesine yönelik planlamaların oluşturulması hususunda bildiri öne sürülmüştür. Kadınlara dair şiddetin mevzusu en ayrıntılı şekilde 1985’te Nairobi’de yapılan Üçüncü Dünya Kadın Konferansı’nda gerçekleşmiştir. İleriye yönelik uygulanması planlanan eylemler mahiyetinde, kadına şiddetin bütün topluluklarda yaşandığı ifade edilmekte ve aile

içerisinde kadının maruz kaldığı şiddet davranışı, insan ticareti, ateşli silahla yaşanan kargaşalar gibi olayların neticesinde kadınların şiddete maruz kalması hususunda incelemeler yapılmıştır (ASPB, 2012:10-11).

2.6.2 Türkiye’de Kadına Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar

Kadınlara Yönelik Her Çeşit Ön Yargılı Tutumun Yok Edilmesine ilişkin Anlaşma olan “Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women” kısa şekliyle CEDAW, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 1979 yılının 34/180 sayılı hükmüyle onaylanmıştır. Anlaşma, 1980’de Amerika’nın New York şehrinde Birleşmiş Milletlere tabi olan devletlerin imzası, oluru ve birliğiyle başlamıştır. CEDAW 27/1 maddesi kararınca yirmi ülkenin anlaşmaya katılması şartının sağlandığı zamanın sonrasındaki otuzuncu gün olan 3 Eylül 1981’de faaliyete başlamıştır. 7 Temmuz 2003’te 172 ülke CEDAW’a katılmıştır. Türkiye 11 Haziran 1985 tarihinde 3232 sayılı "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine" iştirak edilmesini münasip görmüş ve bu anlaşmayı kanunla bunu onaylamıştır. (RG, 25/06/1985, S. 18792). Cedaw ülkemizde 19 Ocak 1986’da faaliyete başlamıştır (Arslan, 2011:4-5).

Ülkemizde kadınlara uygulanan şiddet olayları, 1980 senesinin bitimine yakın kadın haklarını savunan oluşumca önemine vurgu yapılmıştır. Şiddete karşı koymanın sistematik bir şekilde faaliyete başlama aşaması 1990’lı senelerle beraber ortaya çıkmış, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün kuruluşu ve halka hizmet veren devlet organlarına ait ilk kadın sığınma evinin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna tabi olarak faaliyet göstermiştir. Kanuni olarak gerçekleştirilen ilk aşama, 1998 senesinde yayımlanan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa’dır. Sosyal birey denkliğini oluşturmayı amaçlayan kanuni çalışmalar ise 2000 senesinden itibaren ivme elde etmiştir. Avrupa Konseyi düzeyinde gerçekleşen anlaşmalar içerisinde, 2011 yılında İstanbul’da onaylanan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” ülkemizdeki kanuni tanzim yönünden ehemmiyet arz etmektedir. İstanbul Sözleşmesiyle beraber, 4320 sayılı Yasada mühim bir kusurluluk teşkil eden yalnızca aile müessesesi içinde yaşanan şiddetin önüne geçmeyi amaçlayan kısımların yeniden düzenlenmesine dair hamleler uygulanmıştır. İstanbul Sözleşmesi’ne benzer tanzimler barındıran 6284 sayılı

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa, 20 Mart 2012’de uygulamaya koyulmuştur. 6284 sayılı Yasa, “şiddet mağduru ve şiddet uygulayan aynı haneyi paylaşmasa da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddeti” yuva içi şiddet çerçevesinde barındırmaktadır (ASPB, 2014:1).

2.7 ERKEĞE ŞİDDETE KARŞI OLUŞTURULAN POLİTİKALAR

Literatürün ve makalelerin neredeyse tamamı şiddet yaşantısının kadın merkezli kısmını ele almış ve irdelenmiştir. Bu tek taraflı çalışmalar ve araştırmalar şiddetin asıl nedenine ulaşmakta büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu kısımda şiddetin görünmeyen öteki yüzü olan erkeğe yönelik olan kısımları incelenmiş, hem ülkemizde hem de dünyada erkeğe şiddete karşı oluşturulan politikalar ve devletlerin şiddet davranışları karşısında yaptıkları somut çalışmalar araştırılmıştır.

2.7.1 Dünyada Erkeğe Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar

Almanya’nın Bavyera ve Kuzey Ren-Vestfalya vilayetlerinde devlet geçmişinde bir ilk olarak aile içerisinde şiddet uğrayan erkek bireyler için himaye planlaması devreye konulmuştur. Eyalet görevlileri uygulamaya konulan bu planlamanın üç kademeli bir şekilde şiddete uğrayan erkek bireylerin muhafaza edilmesini hedeflemiştir. Uygulamanın ilk kısmında şiddetten zarar gören erkek bireylerin iletişime geçebilecekleri sesli konuşma hattı ile sanal erişim ağı aracılığıyla destek alabilecekleri müracaat ortamı sağlanmış. Bir sonraki etapta şiddete maruz kalan erkek bireylerin güvenliklerinin temin edilmesine yönelik emniyetli evler oluşturulmuş ve mağdur bireyler içinde yönlendirme hizmetiyle, ruhsal yardım alabilecekleri yerler oluşturulmuştur (Bag, 2019).

Alman görevliler son olarak erkeklerin maruz kaldığı şiddetin farkına varılması ve bu noktada “Erkek şiddet görmez” olgusunu yıkmayı amaçlayıp, Avrupa devletleri öncülüğünde dünyanın hemen hemen her yerinde görevliler, çiftlerin şiddet yaşantılarının önüne geçip gerekli tedbirlerin alınması hususunda çaba göstermiştir. Öte taraftan aile içerisinde şiddet yaşantısına uğrayan erkeklerin sayısı tahmin edilenden

daha fazla olsa da bunların büyük kısmı çevrede bulunan insanların kendilerini aşağılaması ve aciz görmelerinden çekindikleri için bu durumu dile getirememektedirler. Alman Federal Kriminal Polis Biriminin (BKA) açıkladığı 2017 yılına ait son bildirisinde, Almanya’da aile içinde şiddete uğrayan erkek bireylerinin %17’lik bir dilimi oluşturduğunu açıklamıştır. Bildiride saldırma, sarkıntılık, ırza geçme, öldürme ve hürriyetten yoksun bırakmak gibi kaydedilen 127 bin 236 olayın 23 bin 872’sinin şiddete maruz kalan erkeklerin oluşturduğunu göstermektedir. Fakat Alman Federal Kriminal Polis Birimi’nin, şiddete maruz kalan erkek bireylerin bu durumdan rahatsızlıklarını ve mağduriyetlerini dile getirmekten çekindikleri için asıl sayının bundan daha da fazla olabileceğini belirtmiştir (Ahner, 2020).

Mankind Projesi İngiltere’de aile içinde şiddet gören erkek bireylere yönelik 23’ten fazla ülkede faaliyet gösteren ve onlara yardım sağlayan, kar amacı gütmeyen küresel bir kardeşlik kuruluşudur. Mankind çağrı birimine telefon ve elektronik posta yoluyla ulaşan çoğunluğunun 20-24 yaş aralığındaki şiddete maruz kalan erkeklerin bu yaş aralığındaki kadın bireylerden oran olarak pek farklı olmadığını belirtmiştir. İngiltere’de her yıl 2.7 milyon erkek, eşi ya da partneri tarafından şiddete maruz kaldığını belirten görevliler, toplamda bu sayının 3.2 milyona kadar vardığını açıklamaktadır. Mankind çalışanları bu konuda kolluk kuvvetlerinin “cinsiyetçi” bir bakış açısıyla olaylara yaklaştığını belirterek, “Şiddet görenin erkek olduğuna inanmayıp, erkeğin kendini korumasını beklediğini, yardımcı olmak yerine ise olayı marjinalleştirip şiddet gören tarafı küçümsemediğini” ifade etmektedir. Sosyal çevrede oluşan yaygın düşünce olan şiddeti başlatanın erkekler olması kanısı, şiddete asıl maruz kalan erkek bireylerin yaşadıkları sorunları açık bir şekilde ifade etmesini de engellemektedir. Yeryüzünde her altı erkek bireyden birinin yaşantılarının belirli bir kısmında fiziki veya psikolojik şiddete maruz kaldığını belirten Mankind idarecileri, kadın bireylerin erkek bireylere ekonomik şiddet, cinsel yönden aşağılama, çocuklarına babalarının noksan taraflarını söyleyerek onların küçümsemelerine neden olmaları gibi farklı şekillerde şiddet davranışları sergiledikleri erkek bireylerin yüzde 19’unun bu davranışlar karşısında sessiz kalarak ağır bunalıma girdikleri gözlemlenmiştir (MKP, 2017).

2.7.2 Türkiye’de Erkeğe Şiddete Karşı Oluşturulan Politikalar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ülkemizde bir ilk olan erkeklere yönelik korunma evlerini İstanbul ve İzmir şehirlerinde hizmete açtı. Erkek sığınma evlerinin barındırabileceği yer sayısı İzmir’de 18 kişilik, İstanbul’da 12 kişilik olacak şekilde belirlenmiştir. Şiddet olgusu yeryüzünün her bölgesinde olmakla beraber ülkemizde de önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu doğrultuda hukuki faaliyetler gerçekleştirilmiş olup bu faaliyetlerin gayesi, şiddet eylemine maruz kalan veya şiddet görme potansiyeli olan erkek bireylerinde hukuksal açıdan korunması elzemdir. Aile bireylerinin muhafazası ve kadına yönelik şiddetin önüne geçilmesine ilişkin yasanın cinsiyet farkı gözetmeksizin şiddete maruz kalan bireylerin tamamına yönelik koruma ve şiddetin önüne geçilmesi için tedbirler alınması amaçlanmıştır. Bundan dolayı “şiddet mağduru” tabirinin kanuna tabi olmasıyla şiddet gören kadınlara verilen sığınma imkanlarının şiddete maruz kalan erkek bireyler içinde sağlanması için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına tabi İzmir’de 18 kişilik, İstanbul’da ise 12 Kişilik “Erkek Konukevi” hizmete açılmıştır (Güçlücan, 2013).

2.8 ŞİDDETLE MÜCADELE SÜRECİ

Çağımızda yeryüzünün hemen hemen her yerinde, bireylerin birlikte yaşadığı alanlarda, öğretim ortamında, iş yaşamında, yayın organlarında, toplumsal ve politik yaşamda fiziksel, iktisadi, ruhsal, cinsel, sözel, sanal şiddet ağır bir biçimde gerçekleşmektedir. Dünya ülkelerinin birçoğu şiddet sayımlamalarını gizlemekte ve bu bilgilere erişime izin verilmemektedir. Türkiye’de şiddet düzeyinde mühim bir yükseliş gözlemlenmektedir. Şiddet davranışı, bireyin haysiyetine, hayat özgürlüğüne, can güvenliğine, kişisel yaşantısına, aile ortamına, sıhhatine ve toplumsal hayatına olumsuz bir şekilde tesir etmektedir. Şiddetin önüne geçilmesi için ilk olarak şiddetin ne olduğunu iyi açıklamalı ve şiddet yaşantısına kapsamlı bir açıdan bakarak, bireylerin cinsiyeti noktasında ayırım gözetmeksizin, birey merkezli faaliyetler gerçekleştirilmelidir. Şiddete yönelik engelleyici birtakım önlemler alınmalı, öncelikle şiddete ilişkin farkına varma, meziyet bozulmasının önüne geçilmelidir. İlişkili tüm birey ve müesseseler, şiddetin her çeşidine karşı suçlusunu ve haksızlığa uğrayanını asla ayırt etmeden aynı hassaslıkla yaklaşılmalı ve ayırım gözetmeksizin gerekli reaksiyon ortaya konulmalıdır. Kanunlar hazırlanırken her sosyal çevrenin toplumsal düzeyi,

inanç, kültürel benzeşmezlik göz önünde bulundurulmalı, inançsal ve kültürel benzeşmezlikleri göz önünde bulundurmeyen milletlerarası sorunu ele alış şekilleri hukuka aykırı ve şiddetin yaşanmasına ortam oluşturmamalıdır. Benzeşmezlikleri uyum içinde bir arada olduğu bir ortamdan ayırıp ayrıştırıcı bir ortama çeviren toplumsal çatışma ortamı ele alınmalıdır. İlerlemiş kişilik ahlakı ve akliselim, hoşgörü ve şefkat sahibi bireylerin çoğalması için gerekli önlemler alınmalı, bu konuda hiçbir önlem göz ardı edilmemelidir. Sosyal çevrenin şiddet söyleminden uzaklaşıp, merhamet söylemine biran önce geçmelidir (TİHEK, 2019).

2.9 ŞİDDET MAĞDURLARINA SUNULAN ADLİ YARDIM HİZMETLERİ

Şiddetten zarar görenlere yardımcı olurken haksızlığa uğrayan merkezli ve bireylerin temel hak ve özgürlüklerine yönelik konuyu ele almak milletlerarası sorumluluğun uygulanması için yeterli görülmemektedir; hepsinden evvel, destek bekleyen mağdurlara, gerekli girişimlerle bireylerin hakikaten yardım edileceğini bilmeleri ve görmeleri için elzemdir. Muhafaza ve yardım temin edilen şiddet mağdurlarına özen gösterilmeli, kendilerine baskı uygulandığı hissine kapılmamalı ve muhakeme edildikleri hissiyatına kapılmadan gerekli yardım sağlanmalıdır. Bu durum her ne kadar belirgin bir konu gibi gözükse de kimi zaman gerekli titizlikle uygulanamayabilmektedir. Bilirkişiler bile bazen, şiddete maruz kalanlara yönelik suçlayıcı veya belirli şablon halindeki suçlamaları esas alarak birtakım olumsuz metotlara yönelmektedir. Bu olumsuz metotların bilincinde olmak ve bu şuuru sistemli bir şekilde tatbik etmemiz gerekmektedir (Logar ve Vargova, 2015:18).

2019 senesinde yayımlanan “Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Strateji Belgesinde” şiddetten etkilenen merkezli çalışmaların ilerletilmesine dair anlaşılır birtakım amaçlar oluşturulmuştur. 2021’in Mart ayında topluma ifade edilen İnsan Hakları Eylem Planı çerçevesinde emsal olarak mahkeme binalarında suç mağdurlarına yönelik kimsesiz olmadıklarının farkına varmaları amacıyla bazı yeni girişimlerde bulunulmuştur. Oluşturulan “Mağdura Yaklaşım Kılavuzu” ile hukuki aşamada mağdur merkezli faaliyetlere yeni bir ekleme daha yapıldı. “Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı” aracılığıyla oluşturulan “Mağdura Yaklaşım Kılavuzu” yargıya

ulaşmanın desteklenmesi hususunda mühim bir mkteseabat olarak düşünülüyor. Oluşturulan bu kılavuzun hukuki aşamalarda vazifeli olan ve şiddete maruz kalan bireylere hizmet eden çalışanların, mağduriyete uğrayan kişilerle irtibat halinde belirli ölçütler kapsamında hizmet sağlamaları düşünülüyor. Bu konuda mağduriyet yaşayanların hukuki aşamalarda kimsesiz olmadıklarını fark etmeleri ve onlara yaşadıkları sorunlara münasip bir bakış açısıyla yardım sağlanması ngrlmştır (Adalet Bakanlığı, 2021).

2.10 şİDDET MAĞDURLARINA SUNULAN HUKUKSAL DANIşMA VE YÖNLENDİRME HİZMETLERİ

Aile, alışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde oluşturulan şiddeti nleme ve İzleme Merkezleri, şiddetin önüne geçilmesi ve bireylerin muhafazasını sağlayarak şiddeti engellemeye yönelik birtakım önlemlerin alınmasına dönük kuvvetlendirici ve destek sağlayacak müşavirlik, yol göstericilik, kılavuzluk etmek ve kovuşturma gibi amaçların gerçekleşmesi hususunda; nitelikli ve vazifesinde tecrübeli çalışanların işe kazandırıldığı, faaliyetlerinin günün yirmi dört saati boyunca gerçekleştirildiği kuruluşlardır. şiddeti nleme ve İzleme Merkezlerine bireyler şahsen müracaat edebilecekleri gibi, kamuya ait müesseselerce de yol gösterilmektedir(Adalet Bakanlığı, 2020).

Ayrıca bu merkezlerde faaliyet gösteren görevlilerce şiddete uğramış kişilere yönelik psikolojik yardım ve müşavere ile yol gösterme olanakları sağlanmaktadır. şiddete maruz kalan bireylere gereksinim durumunda kalacak yer olarak sığınma evlerinde yer temin edilir. Maddi açıdan zorluk çekenlere kanun çerçevesinde nakdi destek verilir. Müessese avukatlarınca ya da barodan temin edilen avukatlarca yol gösterme hususunda yardım sağlanmaktadır. Ayrıca talep edildiğinde bireylerin sağlık raporları alınır ve iyileşmeleri aşamasında ilgili kurumlarda ayrıcalıklı bir şekilde istifade etmesi temin edilir. şiddeti nleme ve İzleme Merkezlerince şiddet mağdurlarına meslek kazandırma kurslarında eğitim verilerek bireylerin kendi ayakları üzerinde durması hususunda yönlendirme hizmeti verilmektedir (Reçber, 2018:370).

3 ŞİDDETİN TETİKLENMESİ VE ÖZENDİRİLMESİ

3.1 Şiddetin Tetiklenmesinde ve Özendirilmesinde Medyanın Rolü

Toplum içerisinde yaşanan olayları izleme ve anlama arzusu ademoğlunun en aşikar niteliklerindendir. Gerçekleşen bir durumdan haberli olmak ve konu hakkında malumat edinmek bu arzuyu tanımlayabilecek bir misaldir. Sosyal çevrenin olan bitenden haberdar olmasında önemli bir kanal olan medya sektörü toplumu yaşananlardan haberdar ederken aynı zamanda evrene özgü semboller ve manzaralar sunmaktadır. Diğer bir ifadeyle evreni ne şekilde algılamamız gerektiğini belirterek toplumu kanalize eder, davranış ve bunu oluşturan yapıların düzenli bir şekilde bir bütünü oluşturmada mühim bir etken olup, kimi zamanda sadece bir kimlikleyici de olabilmektedir (Palabıykoğlu, 1997:123).

Sosyal hayatta giderek artan şiddet davranışlarında, medyanın ciddi yönde olumsuz katkısının olduğu münazara edilen meselelerden birini teşkil etmektedir. Şüphesiz bu durumun arka planında, bireylerin hayatlarının elzem bir kısmı şeklini alan ve medyanın toplumda tesir etme potansiyeline dair yaygın bir onamanın varlığı bulunmaktadır (Uysal, 2006:121).

Bu onamanın neticesinde, medya vasıtasıyla toplumda suçu yaygın bir hale getirme hususunda tesirlerini belirtmek gerekirse suçu işleme yöntemini göstermek ve topluma bunun sıradan, cazip, heyecan verecek bir aktivite şeklinde sunmaktadır. Medyanın bu yönüyle suçlu kişiye muteber bir kimlik kazandırması, onu sevecen bir birey olarak göstermesi şiddeti yaygınlaştırmaktadır. Ayrıca medya araçlarıyla sunulan haberlerde suça karışan kişilerin hukuktan kolaylıkla sıyrılmanın mümkün olduğu yönündeki açıklamalarında adaletin ve kolluk güçlerinin zafiyetlerine yer vererek suçun ve suçlunun bu eyleme kalkışmasında olumsuz yönde katkı sunmaktadır (Ardıç Çobaner ve Vuran Doğan, 2012:9).

3.2 Yazılı Medya Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme

Yazılı medyada haberleşme denildiğinde ilk akla gelenler gazeteler, dergiler ve kitaplardır. Bu haberleşme araçlarının müşterek niteliği havadisleri ve aktarmaya çalıştıkları verileri yazı yoluyla bireylere ulaştırmak ve göstermektir (Dilber, 2012:85).

Ülkemizde yazılı medyada şiddet barındıran havadisler yaygın olarak üçüncü sayfalarda yer bulmaktadır. Yakın zamanda ise şiddet içerikli havadisler gazetelerin manşetlerinde yer almaya başlamıştır. Buradan da anlaşılabacağı üzere yazılı medya şiddet davranışlarına ehemmiyet vermektedir. Medyanın bu tarz davranışlara dair havadislere büyük önem vermesinde toplumun şiddet haberlerine olan merakı neden olmakta ve bununla beraber basının toplum nezdinde tesirinden dolayı şiddet davranışlarının büyük oranda artmasına sebebiyet vermektedir (Ulusal, 2007:2).

Türkiye’de kadın bireylerle ilgili şiddet içerikli havadislerin yazılı ve görsel basında sıkça rastlanması, bu mevzunun üstünde özenle durmak gerektiğini ortaya koymaktadır. Şiddet havadislerinin basında önemi, onun paylaşılan kısmı ve yazılı medyada kapladığı alanın boyutudur. Bu tarz havadisler aktarılırken ortaya konulan beyanatlar ve ifadelerin neticeleri nispeten kaygılandırıcıdır. Bu olumsuzluğa karşı topyekûn tutum sergilenmeli, dayanak oluşturabilecek çalışmalar ortaya konulmalı ve toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde hareket etmek ehemmiyet teşkil etmektedir. Bu faaliyetteki gaye, şiddet davranışlarına karşın uğraşta yazılı ve görsel basının işlevine dikkat etmektir (Biçer, 2021:59).

3.3 Görsel - İşitsel Medya Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme

Ülkemizde görsel ve işitsel kitle iletişim araçları yüzyıllık bir geçmişe sahiptir. 19. yüzyılda keşfedilen elektrik, telgraf ve telefonla radyo frekanslarının icadı görsel ve işitsel kitle iletişim araçlarının ortaya çıkmasında mühim bir görev üstlenmiştir. Radyo frekansları aracılığıyla çağrıda bulunan kişinin sesi bir noktadan farklı uzaklıktaki bir başka noktaya kesintiye uğramadan ulaşması sağlanmış ve bu durum harp dönemlerinde büyük artış sağlayarak telsiz haberleşme çalışmaları büyük ivme kazanmıştır (Dursun, 2017:98).

Televizyon, dünyanın tamamında olduğu gibi Türkiye’de de bireylerin yaşamlarının büyük kısmını harcadıkları bir aygıt şeklini almıştır (Coşar, 2011:47). İzleme faaliyetini sağlayan ve pek çok kimseye ulaşmada kolaylık sağlayan, şiddet davranışlarını hayatın sıradan bir şekli gibi gösteren televizyon; devinimli şekilleri, ilerlemiş işitsel ve görsel tasarımlarla sunmaktadır. Bireylere o an oradaymış gibi

hissiyata kapılmalarını sağlayan, şiddet davranışlarını süslü ve etkileyici tarzla izleyiciye sunmaktadır. Bu durumda haliyle şiddetin devamlılığını oluşturarak onu toplum nezdinde sıradanlaştırmıştır (Çaylı Rahte, 2010:23).

Medyanın büyük oranda yer verdiği şiddet davranışları halen münazara edilen mevzuların başında yer almaktadır. 1970 senesinde gerçekleştirilen bir gözlemde, altı hafta süresince yatılı yurttaki bulunan öğrencilerin bir kısmına şiddeti barındıran yapımlar izletilmiş, diğer bir kısmına da şiddetin olmadığı yapımlar izletilmiştir. Bu gözlem neticesinde şiddeti barındıran yapımları seyretmeyen öğrencilerde kavga etme potansiyeli artmış ve eğitim alanlarına zarar vermeye başlamışlardır. Şaşkına çeviren bu durum yetkililerce araştırıldığında şiddeti barındırmayan yapımları seyredenlerin arzu ettikleri yapımları izleyememelerinden dolayı öfkelenerek kavgacı bir tutumda bulundukları gözlemlenmiştir. Bunun neticesinde televizyon seyretmenin verdiği haz ya da kasvetten öğrencilerin tutumlarına ilişkin seyrettikleri, şiddetin düzeyinden büyük etki ettiği gözlemlenmiştir (Kahya, 2018:46).

3.4 Eğitim Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme

Şiddet, şüphesiz çağımızın en yaygın sorunlarının başında gelmektedir. Çözümüne yönelik çeşitli çalışmalar yapılmışsa da kesin olarak bu olumsuz davranışın önüne geçilememiş ve giderek düzeyini arttırmıştır.

Şehirleşmesinin bilinçsizce artmasıyla, gençlerin oyun oynayıp vakit harcayabilecekleri yerler giderek azalmaktadır. Ebeveynler, çocuklarının enerjilerini harcayabilecekleri yer olarak farklı spor faaliyetlerine teşvik etmektedir. Belediye spor kulüpleri ve gençlik merkezlerinde gençlere yönelik açılan dövüş sporları faaliyetleri yaygın bir şekilde ülkemizin hemen hemen her noktasında bulunmaktadır. Bu sportif faaliyetler içerisinde; kick boks, boks, kung-fu, muaythai gibi çeşitli dövüş ve savunma sporları yer almaktadır.

Sportif faaliyetler çoğu zaman beklenen tersi yönde sonuçlar doğurabilmekte, sağlıklı bireyler yetiştirme gayesiyle çıkılan bu yolda birtakım olumsuzluklarda yaşabilmektedir. Beklenen kazanımların aksine gençlerde özgüven ile beraber şiddet davranışlarına başvurma potansiyeli artmakta ve sahip olduğu gücü, televizyon

programlarında izlediği şiddet sporlarıyla sentezleyerek kendisine rakip gördüğü ve problem yaşadığı diğer bireylere şiddet uygulayarak beklenen tutumun dışına çıkabilmektedirler.

3.5 Eğlendirme Yoluyla Tetiklendirme ve Özendirme

Eğlenmek; bireyden bireye değişiklik belirten bir husus olduğu için bütün eğlenme etkinlikleri, bütün seyircilerde benzer reaksiyon göstermemektedir. Kimi eğlenme çeşitleri seyircilerde daha tesirli olurken kimi seyircilerde ise tesir düzeyi oldukça düşük etkileşim gösterebilmektedir (Kuyucu, 2014:60).

Eğlenme maksadıyla yapılan zorbalık, yıkım, kötüye kullanma, gözdağı verme, ölüm gibi dikkate alınması gerekli bu konular basitleştirilerek topluma “şiddetin eğlenceleşmesi” şeklinde yansıtılmaya çalışılmaktadır. Bireyin bir başkasını ziyana uğratması, onun kişisel alanına izinsiz girmesi ve onu dikkate almayarak küçümsemesi şiddetin alanı içerisinde (Çelik, 2018:291).

Her ne kadar boks gibi sporların sıkıdüzen, hâkimiyet ve dayanıklılığı iletme niteliği sebebiyle eğlenceli bir aktivite olarak gösterilse de hakikatte bu sporun şiddeti ve saldırgan bir şekilde davranmayı tetikleyebilmektedir. Bilime dayalı bilgilerin, boks ve benzeri sporların bireylerde önemli derece sorun teşkil edebilecek sağlık sorunlarına yol açabildiğini belirtmektedir. Eğlence gibi görülen bu tarz fiziksel aktivitelerin bireylerin kulak, boyun, burun, beyin gibi birçok organda tedavisi mümkün olmayacak hasarlara yol açabileceği ifade edilmektedir (<https://www.ttb.org.tr/TD/TD74/2.html>, Erişim Tarihi: 29.12.2021).

Güngör’e (2021) göre sosyal çevrede şiddet yaşantılarının bu kadar artmasında medyanın büyük payı olduğu, geçmişten bu yana gösterilen diziler, eğlenme programları, reality şovlar ve filmler gibi yayınlarla şiddeti toplumun medeniyetine yerleştirmek suretiyle sosyal çevrenin şiddetle yaşadığını ifade etmiştir. Güngör, toplumun şiddetle gülüp eğlendiği bir ortamda şiddeti problem olarak nitelendirmenin olanaksız bir durum halini aldığını belirtmiştir. Ayrıca, görsel ve yazılı medyada sunulan yazıların ve görsellerin sunumunda şiddetin estetik bir şekilde gösterilmesi, eğlenme materyali şekline koyulması ve tüm bunların neticesinde toplumun şiddet

karşısında duyarlı olma yetisini kaybetmesiyle şiddeti kabul eder duruma gelmesi, ademoğlunun şiddet problemiyle sistemli bir şekilde mücadele etmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

3.6 Şiddetin Yer Aldığı Medya Türleri

Literatürde iletişim araçlarının şiddet ile bağlantısı Amerika’da 1950 yıllarında münazara edilmeye çalışılmıştır. Globalleşmenin de etkisiyle monotip şekil, görsel ve yazılı basın işletmelerinin sundukları yayınlarda ortaya koymayı amaçladıkları intiba şiddet temasını da ele alarak insanları, devletleri ve toplulukları algılarını belirli bir yönde kontrol altına almak için birtakım içerik motiflerini oluşturmuşlardır (Aydın, 2021).

Algılar çoğunlukla görüşler aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Şiddet vakıaları, gündelik güncel havadislerin envanteri şeklini almıştır. Bu sebeple bu tarz bir algının tezahür etmesi yadırganamaz. Medyanın sosyal çevrede yaşanan durumları göz ardı etmesi de imkansızdır. Sorun teşkil eden asıl durum ise, sosyal çevrenin bu tür şiddet yaşantılarından etkilenmemesidir. Haliyle de insanın aklına takılan birtakım sorular cevabını arıyor. Sosyal çevreye ne oldu? İnsanlarımız şiddeti özümsemi mi? (Gökçe, 2013).

Bu aşamada şiddet yaşantılarının medyada sunuş şeklinin de ana kimlikleyici değişkenlerden biri olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Şiddeti ortaya çıkaran, sıradanlaştıran ve şiddete gerekçe oluşturan bir üslupla, şiddeti mazeretli ve olağan gösterebilmektedir. Bahsi geçen bu problemler yaşanmasa dahi, medyada şiddet olaylarının günlük olarak sürekli ele alınması, şuurulu bir sosyal çevre yaratmak yerine, itimat hissi incinmiş ve başkalarına olası fail gözüyle bakan bir psikoloji oluşturabilmektedir (Kavak, 2020).

Filmler, diziler, magazin yayınları, reality programları, çizgi filmler, bilgisayar oyunları, reklamlar ve haberler aracılığıyla oluşturulan şiddet davranışları genelde “saklanarak”, “kibarlaştırılarak” ve “yumuşatılarak” içtimai hayat şekline en uygun meşgale şeklinde yerleştirilmektedir. İzleyiciye belli etmeden, idrak edilmeden, hissettirilmeden oluşturulan görüntüler çoğunlukla bu görüntülerde şiddet

mükafatlandırılmakta, cazibeli hale getirilmekte ve tenkit edilmemektedir. Şiddete maruz kalan bireyi rencide etmeyi ve onu hor görmeyi sıradan bir davranış gibi göstermekte ve bireyin üstünde negatif tesirler oluşturmaktadır (Aşkın, 2007).

3.6.1 Filmler ve Diziler Aracılığıyla

Çağımızda eğlenme yapımları içinde bulunan dizi ve filmler arasında sunulan reklam kuşaklarıyla birlikte ciddi bir parasal getirisi mevcuttur. Yayın hayatına başladığı ilk dönemlerde pek önemsenmeyen diziler, içinde bulunduğumuz zamanda her geçen gün büyüme kaydeden bir iş kolu şeklini almıştır. Çoğu televizyon yayınlarının eğitimden yoksun olduğu ve genellikle içeriklerinde şiddeti barındıran, cinselliği ön planda gösteren kesitleri izleyicilere sunmaktadır (Türkoğlu, 2014:145).

Bostancı (2021) şiddeti barındıran filmlerin ve dizilerin şiddeti sosyal çevrede sıradanlaştırdığını belirtmektedir. Şiddet davranışlarının diziler ve filmler vasıtasıyla işlenmesi ve sürekli yayınlanması sosyal çevrede şiddetin olağan bir sorun olarak gösterilmesi, bilhassa filmlerde ve dizilerde rol alan kişilerin 18 yaşından küçük gençler tarafından örnek alınarak onların giyim ve davranışlarını taklit etmeye çalışmakta olduklarını ifade etmiştir.

Dizi ve filmlerdeki kötü rolde oynayanların çoğunlukla beğenilen kahramanlar olmasına dikkat çeken Tarhan (2021); ebeveynlerin bu hususta daha dikkatli olması gerektiğini ve evlatlarına beğenilen nitelikleri taşıyan, hayırseverliliği, kendini karşısındakinin yerine koymayı beceren, sözünün eri olan ve verdiği söze riayet etmeyi öven dizi ve filmlerin izletilmesini tavsiye etmektedir.

3.6.2 Magazin Yayınları ve Reality Programları Aracılığıyla

Gerçeklik gösterisi manasını taşıyan “Reality Show” bireylerin gerçek hayatta başlarına gelenlerin hikâyeleştirilerek izleyicilere sunan yayınlardır. Bu yayınlarda sözlü sataşmadan adam öldürmeye değin oldukça yaygın bir şekilde şiddet işlenmekte olup cinsel taciz ve şiddet davranışlarını da aktarılmaktadır. Bu tür programlar yetişen nesillere olumsuz rol model olarak sunulmaktadır (Akbaş, 2004).

Medyanın gündelik yaşamı, hüviyetleri, sosyal münasebetleri, bağımlılıkları ve tutumları etrafıca tesir altına aldığı bir zamanda yaşamaktayız. Televizyon yapıtları ise git gide artan farklı neşriyatlar ve kapsamlarla sosyal çevreyi, politikayı ve medeniyeti baştan şekillendiren oldukça yaygın bir alıcı kesimine erişmektedir. Bu durum izlencelerin sırasıyla iki çeşit şekilde ortaya konulmaktadır: Önceden planlanmış ve hazırlanmış metinlerle oluşturulan kurgu yayınlar ve izleyiciyle birbirini etkileyen onlarla bildirişime müsait olan şekliyle, bir diğeri ise kurgu olmayan ve yayının ilerlemesi esnasında ortaya çıkan gerçeklik gösterisi olan realite şovlardır (Uluç Küçükcan, 2019:166).

Bu çeşit televizyon yayınları cürümü ve mücrimi ön plana alıp sosyal çevredeki itimat duygusunu zedelemekte, medya üzerinden gelen mesajları doğru ve etkili bir şekilde algılaması için yol gösteren olmayan bireyler, tanınmış mahkûmlar ve töhmetli şovmenler yoluyla tam anlamıyla suça davetiye çıkarılmaktadır. Medya araçlarını maksadı haricinde istifade etmek, medyayı ve televizyonu bireylerin şuuraltına ne tür iletiler yolladığını idrak etmek mühimdir. Zamanla bu tarz yayınlar bireylere suç işlemeyi ve aile yapısını bozmaya sebebiyet vermektedir. Son zamanlarda ülkemizde yayın yapan bazı televizyon kanallarında ortaya çıkan utanılacak hususlar yaşanmakta ve topluma hakkaniyetin olmadığı tarzında bir düşünce yaymaktadır. Oysa adalet tüm bireylere eşit olmalı ve eğlendirir, oyalama ve en mühimi de izlenme arttırma aracı olmamalıdır. Sabıkalıların yeri televizyon kanalları değil adalet binalarıdır (Ercan, 2019).

3.6.3 Çizgi Filmler Aracılığıyla

Medya kazanç sağlamak maksadıyla çocuklara özgü yayınların bünyesinde şiddeti aşırı düzeyde işlemektedir. Bu yayınların ilki çizgi filmlerdir. Şiddeti barındıran yayınlar izleyende saldırgan tutumları, şiddet karşısında vurdumduymazlığı, olumsuz ve endişe verici bir evrende hayat sürme şekli oluşturmasından dolayı tenkit edilmektedir. Çocukların çizgi filmlerde şiddete başvuran kahramanları özümseyerek kendilerine örnek alıp onların davranışlarını öykünürler. Çizgi film karakterlerinin şiddet davranışlarını tasvip edip mükâfatlandırmasından yola çıkarak yapılan araştırmalarda şiddet kesitlerine şahit olan çocuklarda saldırgan tutumların çoğaldığı ispatlanmıştır (Karaboğa, 2018:3).

Çocukların izlediği çizgi filmlerde yer alan kahramanların ekseriyeti şiddetten muzdarip olmuş şekilde gösterilmektedir. Şiddete maruz kalan kahramanın bu sorun karşısında mücadelesini de şiddetle sürdürmektedir. Şiddet yaşantısına cevap olarak şiddete başvuran çizgi film kahramanlarının mutluluk içinde mücadelelerinde başarıya ulaştıkları mizansende yaşanan şiddet davranışlarının yasal bir şekilde gerçekleştiği şuurunu yerleştirmeye çalışmaktadır (Atik ve Ebren, 2015:104).

Şiddeti barındıran çizgi filmleri seyreden çocukların emsallerine göre daha çok dövüştükleri; saldırgan, hırslı, aceleci ve dik başlı tutum sergiledikleri izlenmiştir. Karşısındaki kişilerin elem ve hüznün içinde olmalarına duyarsızlaştıkları, zaman içinde yaşanan şiddet olaylarını umursamadıkları gibi şiddete yatkınlıklarının arttığı da saptanmıştır (Karapınar, 2019).

3.6.4 Bilgisayar Oyunları Aracılığıyla

Cep telefonu, bilgisayar, tablet ve oyun cihazlarının çok sık kullanılmasıyla birlikte birtakım problemleri de getirmiştir. Küçükten büyüğe hemen hemen her yaş aralığında bulunan bireylerde alışkanlık haline gelen sanal oyunların sebep olduğu problemler tüm beşeriyetin müşterek sorunu olmuştur. Yoğun bir şekilde bilgisayar gibi teknolojik cihazları kullanmak bireylerde; şişmanlık, görme ve eklem sisteminde sorunlar oluşturmaktadır. Bilhassa şiddet içerikli oyunları tercih eden gençlerde saldırgan tutumların görülmesine sebep olduğu ve internet düşkünü, anti sosyal şahsiyet bozulmaları gibi farklı problemlere neden olarak genç bireylerin sosyal ilerlemelerine negatif etki gösterdiği gözlemlenmiştir (Duran, 2020).

Oyunlar çocukların tabiatında elzem unsurların başında gelir. Teknolojinin ilerlemesiyle bilgisayar oyunları gençlerin yaşamında oldukça ciddi bir yer edinmektedir. Bazı eğitsel ve neşelendirici nitelikleri bulunan oyunların yanında yüksek derece şiddeti barındıran oyunlar da mevcuttur. Bilhassa bu oyunları oynayanların vazgeçmesini neredeyse imkânsız hale getiren bilgisayar oyunlarının çekiciliği ile kullanıcıları şiddeti barındıran oyunlara maruz bırakmaktadır. Şiddeti kapsayan bu tarz oyunların “seviye atlamak”, “başarılı olmak” ve “ödül kazanmak” amacıyla bazen bir kişiyi yaralamak, nesneleri gasp etmek ya da hasar oluşturmak suretiyle teşvik

etmektedir. Gerçekleşen bu süreç ile şiddet yaşantısını “mükâfatlandırma” manasını taşımaktadır. Bu mükâfatlandırma durumu oyun oynayan çocukların bu tür oyunlara olan alakasını arttırmakta ve şiddet davranışının sıradan bir davranışmış gibi çocuklara öğretilmektedir (<https://alanya.baskenthastaneleri.com/tr/saglik-rehberi/cocuklarda-siddet>, Erişim Tarihi: 01.01.2022.)

Dolayısıyla, yakın çevresinde ve yaşıtları arasında yeterli münasebet kurmayan, akranları tarafından kabul görmeyen, negatif kişilik duygusu beliren çocukların bilgisayar oyunlarında kendilerine birer kimlik oluşturarak içinde bulundukları durumu bu kimliklerle ortaya koymaktadırlar. Bu tutum ters kimlik olarak ifade edilmektedir. Negatif ya da sosyal çevrece arzu edilmeyen, onaylanmayan belirli tutum ve davranışların bazı durum veya kesimlerde onaylanması, bu olumsuz tutumun pekiştirilmesi manasına gelmektedir (Yektaş, 2020).

3.6.5 Reklamlar Aracılığıyla

Kararlaştırılan ve verilmek istenen mesajın ulaşması hedeflenen grup veya topluluğa ürün veya hizmet üzerine bireyi haberdar etmek gayesiyle oluşturulan, televizyon, radyo, internet gibi topluma ulaşma kanallarıyla belirli platformlar üzerinden sunulan bir iletişim şeklidir. Reklamlar, bireylerin ruhsal durumlarında oldukça mühim bir tesir etkisine sahip olmakla beraber bireyleri doğru olana sevk edebilecekleri gibi yanlış davranışlara da sevk edebilmektedirler (Erdem, 2018).

Gökaliler ve Özer'in (2018) yaptıkları araştırmada 26 kadın ve erkek mecmuasında yer alan 773 reklamı inceleyerek reklamların bireylere bir ürünü, bir malı veya bir hizmetin satışını gerçekleştirmek amacıyla tanıtmasından ziyade barındırdığı saklı şiddet ile kadın ve erkek bireylerde iktisadi, duygusal ve seksüel şiddet tesirini sağladığı sonucuna varmışlardır. Şiddet davranışlarını yaşamın tüm evresinde rastlayabildiğimiz gibi reklam yayınlarının içerisinde de farklı şekillerde kendini gösterebildiğini, ailede, dostluk münasebetlerinde ve yaşadığımız evrende sembolik şiddet haliyle reklamlarda karşımıza çıkabildiğini belirtmişlerdir.

Şiddet, yalnızca fiziksel şekilde gerçekleşmez, aynı zamanda gizli şiddet olarak da bireye bir ürünü veya fikri ısrar ederek de yaşanabilmektedir. Bazı reklamlar aracılığıyla bireylere kişisel bakım ürünlerini almalarını, onu ne şekilde kullanacağını, hangi markaları almaları gerektiği gibi açıklamalarla, kullanılan ürünlerde tanınan ünlüler gibi fiziki özelliklere sahip olunabileceği algısı bireylere yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu durumun bireyde oluşturduğu yansıma, bireye yöneltilen fiziki bir darbeden daha etkili olduğu belirtilmektedir. Reklamın tesiri ile bireyin algısında değişimlere yol açan bu durum birey üzerinde bir noksanlık olduğu hissiyatına sebep olmakta ve bu da gizli şiddetin bir şekli olarak ifade edilmektedir (Kızbaz, 2019:323-324).

3.6.6 Haberler Aracılığıyla

Moroğlu'na (2021) göre görsel ve yazılı basında kadınlara dair şiddet ile ilgili haberlerin görüntülerinin ve içeriğin oluşturulmasında dikkat edilmesini ve görüntüleri seçerken mağdurların ifşa edilmemesi ve toplumca özendirilmemesi gerekmektedir. Şiddet haberlerinin sunumunda basın ilke ve ahlakına riayet edilerek itina ile yaklaşarak tahakkümü ve ayrımsallığı özendirmemeli, beşeri meziyetleri zedeleyici yayınlar sunulmamalıdır. 1995 senesinde Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planlamasında detaylı olarak incelenen, şiddeti barındıran haberlerde bireyi alçaltıcı ve cinsiyetçi görüntülere yer verilmemesi gerektiği ifade edilmiştir.

6112 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat alanı sınırları içerisinde basın ve yayın sektörü belirli bir şekilde kararlaştırılmış ve ilgili kurumların içerik oluştururken özenle hareket etmeleri ve mesuliyet almaları gerekmektedir. Medya yayıncı kuruluşlarının alanı her ne olursa olsun şiddeti teşvik edici veya alıştırıcı özellikte yayımlara asla izin vermemeleri, yayımladıkları ürün ve faaliyetleri toplumsal mesuliyet kapsamında sunmaları gerekmektedir (Şahin, 2020).

Medyadaki şiddet haberlerinin insan psikolojisindeki tesirleri üzerine uzmanlaşmış olan İngiliz Psikolog Dr. Davey'in yaptığı çalışmada; şiddeti barındıran medya yayınlarına maruz kalmanın bireyde gerginlik, endişe, bunalım ve hatta travma sonrası stres bozukluğuna yol açtığını öne sürmüştür. Davey'e göre, zararlı haberlerin insanların ruhsal haline, çevresinde olup biteni çözümlemeye ve insanlarla ne şekilde iletişim kurduğunuz üzerinde oldukça mühim bir izlenime sebep olabilir. İzlediğiniz bir

haber, sizi daha kaygılı ve neşesiz yapıyorsa şuuraltında negatif ve gözdağı verici durumlara daha yatkın olabileceğini, ayrıca bireyin yansız olayları olumsuz değerlendirme potansiyelinin de artabileceğini ifade etmiştir (Gregoire, 2015).

4 YÖNTEM

Aile İçi Şiddet Kapsamında Erkeğe Yönelik Şiddet: Adıyaman İli Örneği başlıklı bu araştırmada erkeğe yönelik şiddet sorunu ele alınmış ve bu bağlamda Adıyaman'da erkeğe yönelik şiddetin mevcut durumu, mağdurların sosyo-demografik özellikleri, şiddetin türü, mekânı ve şiddetin nedenleri araştırılmıştır. Araştırma problemi öncelikle mağdurların bakış açısından anlaşılacak istenmiştir. Ancak problemle ilgili yazılı dokümanlar da analize tabi tutulmuştur. Bu bağlamda araştırma için uygun yöntemin nitel yöntem olduğu tespit edilmiştir.

Nitel araştırma, gözlem görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak, olaylar ve olguların doğal ortamda, bütüncül ve gerçekçi bir şekilde ortaya konmasını hedefleyen bir aşamanın takip edildiği araştırma olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000:19).

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, niceliksel bakış açısında bazı toplumsal vakıaları ifade etmekteki eksiklikten yola çıkarak niteliksel yaklaşım ivme kazanmış ve yayılmıştır. Nitel araştırma yöntemini öteki araştırma yöntemlerinden farklı kılan ana etmen, araştırma esnasında toplanan bilgilerin, katılımcılarla yapılan görüşmeler ve araştırmacı tarafından yapılan yansız çözümlemelerden elde edilmesidir. Nitel araştırma metodunda birtakım matematiksel çözümlemeler yapabilme imkanı mevcut olsa da asıl gaye, rakamlarla neticeye varmak değil, okurun üzerine araştırma yaptığı hususla alakalı realist veriler elde etmektir. Nitel araştırma metodunun bir diğer mühim niteliği ise, bilgiyi bütünleştirme ve anlamlandırma esnasında tümevarımdan yararlanmasıdır (Üredi, 2018:134)

4.1 Çalışma Grubu ve Araştırma Verileri

Bu araştırmada iki veri grubundan faydalanılmıştır. Birincisi medya başta olmak üzere internet sayfaları, haberler, konuyla ilgili yazılmış tez, makale, kitaplar ve benzeri çalışmalardır. Şiddeti sınıflandırmakla beraber içerik analizi tekniğiyle kategorize edilerek betimlenmiştir. Bu sınıflandırmalar; şiddetin çeşitleri, şiddetin gerçekleştiği yeri ve zamanı, şiddetin sebebi ve yaşanma sıklığı ayrıca şiddet mağdurunun sosyo-demografik niteliklerinden oluşmaktadır.

İkinci araştırma bilgi grubu ise şiddete maruz kalan bireylerle yapılan yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile tespit edilen bilgilerden meydana gelmektedir. Dolayısıyla araştırmanın evrenini kadın şiddetine maruz kalan erkekler oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini Adıyaman ili sınırları içerisinde yaşayan ve kadın şiddetine maruz kaldığını ifade eden 15 erkek katılımcı teşkil etmektedir. Yarı yapılandırılmış mülakat yönteminin kullanıldığı araştırmalarda katılımcı sınırlaması alt limiti söz konusu değildir (Ergun, 2020). Bu araştırmada da mümkün olduğunca araştırma örneklemine uyacak katılımcılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılanların tamamı şiddetin farklı türlerine maruz kalmış bireylerdir. Katılımcıların hepsiyle ayrı zamanlarda yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Ayrıca katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulması ve sonrasında oluşabilecek sorunların önlenmesi adına katılımcılar “K1,K2,.....K15” şeklinde sembolize edilmiştir.

Araştırmanın mülakat formunda ilk olarak şiddete maruz kalan katılımcıların demografik özellikleri sorulmuş ve devamında ise gerçekleşen şiddetin türü, sebebi, mekânı, yaşanma sıklığı ve şiddetle ilgili politikalar, yönetmelikler, sözleşmeler gibi konularda veri elde etmek için sorular sorulmuştur (Soru formu Ek-1. Sayfa 71’de verilmiştir).

4.2 Veri Analizi

Bu araştırmada bireylerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve çözümlenmiştir. Mülakat formunda elde edilen bilgiler betimsel olarak incelenmiştir. Betimsel analiz yaklaşımında gaye, toplanan bilgilerin tertiplenip analiz edilerek okurun hizmetine takdim edilmesidir (Akgün vd. 2016:184-188). Bundan mütevellit araştırma bilgileri sistemleştirilerek içerik analizine uyarlanmış, içerik analizinde elde edilen cümleler ve paragraflar esas alınmıştır.

5 BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde şiddete maruz kalan erkek bireylerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sunumu ve analizi gerçekleştirilmiştir. İfade edilen her iki veri seti de nitel veri karakterine sahip olduğu için içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 1.1. Katılımcıların Yaş Dağılımı (%)

Yaş Grubu	Kişi Sayısı	%
-18	0	
19-29	0	
30-39	7	46,8
40-49	6	40
50-59	1	6,6
60-69	1	6,6
Toplam	15	100

Tablo 1.1. katılımcıların yaş dağılımını göstermektedir. Dağılımda görüleceği üzere en yüksek oran “30-39” yaş grubunda (%46,8) yoğunlaşmaktadır. Daha sonra “40-49” yaş aralığı (%40), “50-59” yaş aralığı (%6,6) ve “60-69” yaş aralığı (%6,6) takip etmiştir.

Yukarıdaki tabloya göre Adıyaman’da erkeğe yönelik şiddette yaş aralıklarından yola çıkarak incelendiğinde, şiddette uğradığını iddia eden erkeklerin büyük bir oranının 30-39 yaş aralığında olduğu söylenebilir. Ancak 40-49 yaş kategorisinde %40’lık yoğunlaşma dikkat çekicidir. Gerek evli çiftlerin ve gerekse de çeşitli adlarla ilişki yaşayan bireylerin “orta yaş” olarak nitelendirildikleri bu dönemde erkeklerin şiddet sorununun içinde oldukları belirtilebilir.

Tablo 1.2. Katılımcıların Eğitim Durumu (%)

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı	%
Lisans Mezunu	5	33,3
Ön Lisans Mezunu	4	26,7
Lise Mezunu	4	26,7
Ortaokul Mezunu	2	13,3
Toplam	15	100

Tablo 1.2. katılımcıların eğitim düzeylerini göstermektedir. Dağılımda görüleceği üzere katılımcıların büyük oranını %33,3 ile lisans mezunları oluşturmaktadır. Katılımcıların ön lisans ve lise mezunlarının oranının aynı (%26,7) olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca katılımcıların %13,3’lük kısmının ise ortaokul mezunlarından oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 1. 3. Katılımcıların Meslek Durumu (%)

Meslekler	Kişi Sayısı	%
Esnaf	6	40
Öğretmen	2	13,3
Memur	2	13,3
Özel Güvenlik	2	13,3
Bankacı	1	6,7
Muhasebeci	1	6,7
Oto Tamircisi	1	6,7
Toplam	15	100

Tablo 1.3. Erkeğe yönelik şiddet araştırmasına katılan mağdurlarının mesleklerini göstermektedir. Veriler Adıyaman’da şiddete maruz kalmış erkek bireylerden elde edilmiştir. Dağılımda görüleceği üzere en yüksek katılımcı oranı “Esnaf” kategorisinde yoğunlaşmaktadır(%40). Daha sonra %13,3’lük oranla “Öğretmen” kategorisi gelmektedir. Mağdurların “Memur” olanların oranı da %13,3, “Özel Güvenlik” olanların oranı da %13,3’ü oluşturmaktadır. Ayrıca “Bankacı” olanların oranı %6,7 iken, “Muhasebeci” olanların oranı %6,7 ve son olarak “Oto Tamircisi” olanların oranı da %6,7’ye tekabül etmektedir.

Yukarıdaki tabloya göre şiddet mağdurlarının birbirinden farklı mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Dağılıma göre şiddet mağdurlarının meslekleri, konumları, gelir düzeyleri ne olursa olsun şiddete maruz kaldıkları gözlemlenebilir bir olgu olduğu söylenebilir.

Tablo 1. 4. Katılımcıların Medeni Durumu (%)

Medeni Durumlar	Kişi Sayısı	%
Evli	14	93,3
Boşanmış	1	6,7
Toplam	15	100

Tablo 1.4 Erkeğe yönelik şiddet araştırmasına katılan bireylerin medeni durumunu göstermektedir. Araştırmaya katılanların evli veya boşanmış olmasına özen gösterdik. Çünkü bu konu hakkında fikir beyan edecek kişinin medeni durumunun evli veya boşanmış olması gerekiyor. Bekar katılımcıların bu araştırmada fikir beyan etmesinin, araştırmanın ruhuna uymayacağı kanaatindeyiz.

Tablo 1. 5. Katılımcıların Sigara Bağımlılık Durumu (%)

Sigara Bağımlılık Durumları	Kişi Sayısı	%
Kullanıyor	7	46,7
Ara Sıra	1	6,6
Kullanmıyor	7	46,7
Toplam	15	100

Tablo 1.5.katılımcıların sigaraya bağımlılığı olup olmadığını göstermektedir. Dağılımda görüleceği üzere Adıyaman’da erkeğe yönelik şiddet konusunda yapılan araştırmada mağdurların %46,7’sinin sigara kullandığı ortaya çıkmaktadır. Yine bu tablodan anlaşılabileceği üzere %46,7’lik bir diğer kısmının da sigara kullanmadığı ve son olarak %6,6’lık kısmının ara sıra kullandığı tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. 6. Katılımcıların Alkol Bağımlılık Durumu (%)

Alkol Bağımlılık Durumları	Kişi Sayısı	%
Kullanıyor	0	0
Ara Sıra	1	6,7
Kullanmıyor	14	93,3
Toplam	15	100

Tablo 1.6. Erkeğe yönelik şiddetin mağdurlarının alkol- madde bağımlılığı olup olmadığını göstermektedir. Dağılımda görüleceği üzere Adıyaman’da erkeğe yönelik şiddet araştırmasına katılanların yalnızca %6,7’si alkol kullanıyor denebilir. Mağdurların %93,3’ü de alkol kullanmamaktadır. Bu tablodan anlaşılabileceği üzere şiddete maruz kalan erkek bireylerin alkol gibi madde bağımlılıklarının olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. 7. Katılımcıların Adli Bir Olay Yaşama Durumları (%)

Adli Olay Yaşama Durumu	Kişi Sayısı	%
Evet (Boşanma)	1	6,7
Hayır	14	93,3
Toplam	15	100

Tablo 1.7. Erkeğe yönelik şiddet mağdurlarının adli bir olay yaşayıp yaşamadığını göstermektedir. Dağılımda görüldüğü gibi Adıyaman’da erkeğe yönelik

şiddet konusunda mağdurların %93,3'ünün adli bir olay yaşamadığına dair veriler yer almaktadır. Verilere göre sadece bir kişinin boşanma ile sonuçlanan adli bir olayı olmuştur ve bu da %6,7 olarak tespit edilmiştir. Bu tablodan anlaşılabacağı üzere şiddete maruz kalan erkek bireylerin herhangi bir adli olaya karışmadıkları ve kendi hallerinde sade bir vatandaş oldukları söylenebilir.

Tablo 1. 8. Şiddet Olayının Nedeni (%)

Nedenler	Katılımcı Sayısı	%
Ailevi meseleler	6	40
Kıskançlık	4	26,6
İletişim kopukluğu	2	13,3
Ekonomik sorunlar	2	13,3
Ev işlerini aksatmak	1	6,7
Toplam	15	100

Tablo 1.8. katılımcılar eşler arasında şiddet vb. tartışmaların çıkış nedenlerini belirtmektedir. Tabloya göre şiddet vb. anlaşmazlıkların en çok (%40'ı)ailevi meselelerden kaynaklı olarak ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu nedeni sırasıyla (%26,6) kıskançlık, (%13,3) iletişim sorunları, (13,3) ekonomik sorunlar ve (%6,7) ev işlerinin aksatılması izlemiştir.

Bu tablodan anlaşılabacağı üzere eşler arasında şiddet vb. olayların yaşanmasında en büyük nedenin ailevi meseleler olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda kadının “ailevi meseleler” den dolayı sorunlar yaşattığı ve erkek bireylerin ailelerine (anne, baba ve kardeşlerine) karşı hoşgörülü davranmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 1. 9. En Çok ve En Az Yaşanan Şiddetin Türü (%)

Şiddet Türleri	En Çok Yaşanan Şiddet Türünü Seçen Kişi Sayısı	En Az Yaşanan Şiddet Türünü Seçen Kişi Sayısı	En Çok %	En Az %
Sözel Şiddet	9	1	60	6,7
Psikolojik Şiddet	6	0	40	
Fiziksel Şiddet	0	12		80
Ekonomik Şiddet	0	2		13,3
Toplam	15	15	100	100

Tablo 1.9. Şiddete maruz kaldığını ifade eden erkek katılımcıların en çok ve en az maruz kaldıkları şiddet türünü göstermektedir. Buna göre katılımcıların en çok maruz kaldığı şiddet türü (%60) “sözel şiddet” hemen sonrasında da (%40) “psikolojik şiddet” olduğu bulgulanmıştır. Araştırmaya göre katılımcıların en az maruz kaldıkları şiddet türü ise (%80) fiziksel şiddet olarak tespit edilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcılar sözel şiddeti örnekledirirken, eşlerinin sistematik bir şekilde kendileriyle sözlü olarak münakaşa yarattıkları ve hiç susmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca şiddet mağduru erkek bireylerin bir kısmında psikolojik şiddet için de eşlerinin kendilerine hoşnut olmadığı birtakım hal ve davranışlarda bulunarak psikolojik açıdan kendilerini yıpratıklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 1. 10. Erkeğe Yönelik Yapılan Şiddet Haberleri

Erkeğe yönelik şiddet haberleri de yapılmalı mı?	Kişi Sayısı	%
Evet, yapılmalı.	14	93,4
Hayır, Yapılmamalı	1	6,6
Toplam	15	100

Bilindiği üzere basında genel olarak kadına yönelik şiddet haberlerine yer verilmektedir. Yapılan araştırmada erkeğe yönelik şiddetin de varlığı tespit edilmiş ve bu haberlerin yapılmasına katılımcıların bakış açıları anlaşılmalı çalışılmıştır. Tablo 1.10’a göre katılımcılar erkeğe yönelik şiddet haberlerin de yapılmasını (%93,4) gerektiğini belirtmişlerdir.

Erkeğe Yönelik Şiddet Konusunda Düşünce ve Çözüm Önerisi

Katılımcıların erkeğe yönelik şiddet konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1 (yaş 42): “Empati yoluyla çözülmesi gerekir. Karşılıklı sevgi ve saygı olmalı”.

K2 (yaş 43): “Şiddete karşıyım, bu olmamalıdır. Kadına verilen haklar bu konuda olumsuz etkiliyor, kadına verilen hakların azaltılması gerekir”.

K3 (yaş 36): “Erkeklerin bu konuda daha hassas olmaları gerekir. Eğitimler verilmelidir”.

K4 (yaş 44): “Olmaması lazım, tasvip etmiyorum. Kadınlarda bir insandır. Kadınlara özel aile içi eğitim verilmeli, yasalar eşit olmalıdır”.

K5 (yaş 36): “Erkeğin kadın tarafından tahrik edildiğini düşünüyorum. Kadınların eğitilmesi ve psikolojik destek olması gerekir”.

K6 (yaş 42): “Bence kadınlara çok hak verilmemeli, çok özgürlük verilmemeli, bu durum karşısında erkekler mağdur edilmektedir. Kadınlar bunu fırsata çevirir”.

K7 (yaş 42): “Karşılıklı diyalog kurulmalı ve empati yapılmalı, kadınlara çok hak ve özgürlükler verilmemeli, bu durum karşısında erkekler mağdur edilmektedir. Kadınlar bunu fırsata çevirir”.

K8 (yaş 44): “Aslında kadına yönelik şiddet olmamalıdır. Psikolojik olarak erkeklere ve kadınlara destek verilmelidir”.

K9 (yaş 41): “Olumsuz, şiddete karşıyım. Psikolojik destek verilebilir. Sosyoekonomik hayat şartları düzeltilir”.

K10: (yaş 36): “Olumsuz, karşıyım, olmaması gerekir. Dinimizce uygun değildir. Psikolojik destek verilmeli, seminerler verilmelidir”.

K11 (yaş 34): “Ne olursa olsun bir kadına şiddet uygulanmamalıdır. Kadınlara yönelik seminerler verilmeli, röportajlar yapılmalı ve halk bilinçlendirilmelidir”.

K12 (yaş 52): “Kadınlar laf dinlemiyor, erkeği sıkılmaktadır. Erkeğe itaat ederse azalır ve biter”.

K13 (yaş 35): “Şiddetin her türlüsüne karşıyım, eğitim arttırılmalıdır”.

K14 (yaş 36): “Şiddet taraftarı değilim. Bu durum karşısında olumlu çalışmalar yapılmalı, kanunlar caydırıcı olması gerekir”.

K15 (yaş 34): “Şiddete tamamen karşıyım ve şiddetin her türlüsüne, her kesimine yönelik olanına karşıyım. Ayrıca şiddetin kategorize edilmesine de karşıyım. Şiddetin çözümüne yönelik ilk adım eğitim, adalet ve ekonomik sorunların giderilmesi gerekir”.

Tablo 1. 11. Erkeğe Yönelik Şiddet Konusunda Düşünce ve Çözüm Önerisi

Erkeğe Yönelik Şiddet Konusunda Düşünce ve Çözüm	Kişi Sayısı	%
Şiddete karşıyım	2	13,3
Erkek tahrik ediliyor	1	6,6
Şiddetin her türlüsüne karşıyım, eğitim arttırılmalı	3	20
Karşılıklı diyalog ve empati kurulmalı	2	13,3
Şiddeti tasvip etmiyorum, yasalar eşit olmalı	2	13,3
Şiddete karşıyım, Psikolojik destek ve Seminerler verilmeli	2	13,3
Şiddete karşıyım, hem kadına hem de erkeğe psikolojik destek şart	1	6,6
Kadınların da hassasiyet göstermesi gerekir, eğitim verilmeli	1	6,6
Kadınlar da biraz anlayış gösterirse şiddet biter	1	6,6
Toplam	15	99,6

Tablo 1.11. katılımcılarla yapılan görüşmelerden derlenerek hazırlanmıştır. Tablo hazırlanırken katılımcıların benzer görüşleri göz önüne alınmış ve sınıflandırılmıştır. Tabloya göre katılımcıların %20’si “Şiddetin her türlüsüne karşıyım, eğitim arttırılmalı” ifadesini kullanmışlardır. Yine ilgili tabloda da görüleceği üzere erkeğe yönelik bir şiddetin de söz konusu olduğu ve katılımcıların şiddete karşı (%13,3) oldukları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılanlar şiddet sorununun %13,3’ü “karşılıklı diyalog ve empati kurulması” ile aşılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar, kanunların sadece kadınları değil şiddet mağdurlarının tamamını koruyacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini %13,3’ü “Şiddeti tasvip etmiyorum, yasalar eşit olmalı” belirtmişlerdir.

Erkeğe yönelik şiddet araştırmasına katılanlar, psikolojik destek ve ilgili konu hakkındaki seminerlerin de bir çözüm önerisi olabileceğini ifade etmişlerdir. Yapılan

mülakatlarda, bu tür seminerlerin genellikle kadın penceresinden bakılarak yapıldığını, aynı konunun bir de erkek tarafından nasıl algılandığının araştırılması ve değerlendirilmesinin yararlı olacağını ortaya koymuştur. Yine yapılan mülakatlarda erkeklerin eşleri tarafından sıklıkla tahrik edildiği ve anlayış göstermede biraz daha çaba sarf etmesinin, bu sorunun çözümünde yararlı olacağı tespit edilmiştir.

Tablo 1. 12. İlgili Kurumların Kadına ve/veya Erkeğe Yönelik Şiddetle Mücadele İçin Hazırladığı Politika, Sözleşme ve Yönetmeliklerden Haberdar Olma Durumu (%)

Kadına Yönelik Şiddet Mevzuatından Haberdar Olma Durumu	Kişi Sayısı	%
Evet, haberdarım.	9	60
Hayır, haberdar değilim.	6	40
Toplam	15	100

Erkeğe Yönelik Şiddet Mevzuatından Haberdar Olma Durumu	Kişi Sayısı	%
Böyle bir mevzuat yok.	5	33,3
Böyle bir mevzuat varsa da haberim yok	10	66,6
Toplam	15	100

Tablo 1.12. İlgili kurumların kadına ve/veya erkeğe yönelik şiddetle mücadele için hazırladığı politika, sözleşme ve yönetmeliklerden haberdar olma durumu göstermektedir. Buna göre, katılımcıların %60'ı kadına yönelik şiddetle ilgili mevzuat sahibi olduğu, ancak katılımcıların %66,6'sının erkeğe yönelik şiddetle ilgili bir mevzuat olmadığı, varsa da kendilerinin haberlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Yapılan mevzuat araştırmasına göre kadına yönelik şiddeti önleme ile ilgili birçok düzenlemenin olduğu ancak erkeğe yönelik şiddetin önlenmesi ile ilgili yeterli düzenlemenin olmadığı tespit edilmiştir (Kaya, 2020).

Tablo 1. 13. Erkeğe Yönelik Şiddeti Engellemek İçin Yasal Düzenlemeler Yapılırsa Faydalı olur mu (%)

Katılımcıların şiddeti engellemek için hazırlanan politikaları yararlı bulma konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1: (yaş 42): “Kesinlikle yararlıdır. Kadınlara çok fazla güç verildiğini düşünüyorum. Bu durumda onları yanlış davranışlara sevk ediyor”.

K2: (yaş 43): “Evet yararlı buluyorum, erkekler içinde yasalar adil olmalı ve tek taraflı değerlendirilmemelidir”.

K3: (yaş 36): “Uygun buluyorum. Sadece kadınlara hak verilince bu durum kadınlar tarafından kullanılıyor”.

K4: (yaş 44): “Olması lazım, katılıyorum. Yıllardır birlikte olan eşler arasında bir sorun çıktığında erkek evden uzaklaştırma cezası alıyor ve bu durum adil değildir”.

K5: (yaş 36): “Evet, doğru buluyorum. Kadınlara tanınan haklara erkekler de sahip olmalıdır”.

K6: (yaş 42): “Evet, yararlıdır çünkü erkeklerde mağdur ediliyor bu yüzden kadınlara verilen hakların erkekler içinde eşit olması lazımdır”.

K7: (yaş 42): “Evet, kesinlikle olmalı ve tek taraflı yaklaşım son bulmalıdır”.

K8: (yaş 65): “Evet, yararlı buluyorum, her ne kadar aşık olmasa da erkeklerde şiddete maruz kalabiliyor”.

K9: (yaş 41): “Evet zaten olması gerekiyordu çünkü adalet herkes için eşit olmalıdır”.

K10: (yaş 36): “Evet, yararlı buluyorum. Erkeğe de söz hakkı tanınmalı ve erkeğinde dinlenmesi lazım”.

K11: (yaş 34): “Evet, yararlı buluyorum. Devlet kadına hak verdiği için erkekler mağduriyet yaşıyor. Haksızlar cezalandırılmalı fakat haklılarda mağdur ediliyor”.

K12: (yaş 52): “Evet, erkeklerin de haklarını ve haklılıklarını eşitlik çerçevesinde değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum”.

K13: (yaş 35): “Yararlı olduğunu düşünüyorum. Yasaların erkeklere de eşit olması gerekir, sadece tek taraflı yargılamaması gerekir”.

K14: (yaş 36): “Evet, doğru buluyorum. Örneğin, bir kadın sizden şikayetçi olduğunda sorgusuz sualsiz adli işlemler yapılıyor”.

K15: (yaş 34): “Evet, faydalı buluyorum. Kadını destekleyen yasaların daha fazla şiddete yol açtığını ve daha fazla ölüme sebebiyet verdiğini düşünüyorum”.

Politikaları Yararlı Bulma Durumu	Kişi Sayısı	%
Evet, yararlı buluyorum.	15	100
Hayır, yararlı bulmuyorum.	0	
Toplam	15	100

Tablo 1.13 ve tablo 1.14 beraber değerlendirildiğinde, katılımcıların tamamı erkeğe yönelik şiddeti engellemek için hazırlanan politikaları yararlı bulmuşlardır. Yapılan mülakatlarda, bu politikaların sadece kadın penceresinden bakılarak hazırlandığı ve hatta bu politikaların birçok erkeğin mağdur olması ve kadın şiddetine maruz kalmasına zemin hazırladığını ifade etmişlerdir.

Tablo 1. 14. Kadına yönelik şiddeti engellemede politika, yönetmelik, haberler ve sözleşmelerin kadına bir güç kazandırma ve kadının erkeğe baskı ve şiddet uygulama durumu (%)

Katılımcıların kadına yönelik şiddeti engellemeyle ilgili oluşturulan politikaların kadına güç kazandırma konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1: (yaş, 42): “Evet, toplumsal olarak bize büyük zarar vermekte ve kadınlar bu durumda bizi mağdur etmektedir”.

K2: (yaş, 43): “Evet, fazlasıyla uyguluyor ve kendini dokunulmaz hissederek erkeğe her türlü şiddeti yapıyor”.

K3: (yaş 36): “Evet uyguluyor zaten kadın arkasındaki yasalara güvenerek erkeğe şiddet uygulamaktadır”.

K4: (yaş 44): “Evet, kadın bundan güç alıyor ve kendini özgür hissediyor”.

K5: (yaş 36): “Evet, kadına güç kazandırıyor ve kadında bunu erkeğe karşı koz olarak kullanıyor, düzeltilmesi gerekir”.

K6: (yaş 42): “Evet uyguluyor, nasıl olsa kanun benden yana deyip erkeği mağdur ediyorlar”.

K7: (yaş 42): “Kesinlikle katılıyorum, yasaları ve devleti arkasına alarak eşine karşı bunu kalkan olarak kullanıyorlar”.

K8: (yaş 65): “Evet, uyguluyor. Geneli olmasa da %80’i erkeğe bu konuda baskı ve şiddet uyguluyor, devlet arkamda diyerek bu durumu kullanıyorlar”.

K9: (yaş 41): “Kadına güç kazandırıyor ve bunu kullanarak uyguluyor. Kadını şımartıyor, suistimal ediliyor”.

K10: (yaş 36): “Evet, yasaların kadını desteklemesiyle bunu erkeklerin aleyhine kullanıyorlar”.

K11: (yaş 34): “Kesinlikle, kadın güç ve özgüveni buradan alıyor ve bunu erkeğe karşı kullanıyor”.

K12: (yaş 52): “Evet, tümüyle kadının lehine olan bu durumu kadınlar maalesef suistimal ediyor”.

K13: (yaş 35): “Kesinlikle evet, kadının arkasında yasalar oldukça ve erkeklere eşit yargılama ve hakkını savunma hakkı verilmedikçe bu aile içi şiddet sorunu bitmez”.

K14: (yaş 36): “Evet, bence uyguluyor. Kanunların erkek içinde adil olması gerekir”.

K15: (yaş 34): “Evet, çok bariz bir şekilde evet uyguluyor. Toplumda kutuplaşmaya yol açtığını düşünüyorum”.

İlgili politikaların kadına güç kazandırma ve Kadının Erkeğe baskı ve şiddet uygulama durumu	Kişi Sayısı	%
Evet, katılıyorum.	15	100
Hayır, katılmıyorum.	0	0
Toplam	15	100

Tablo 1.13 ve 1.14’ten de anlaşılacağı üzere, politikaların kadına yönelik şiddeti engelleme şeklinde değil, “şiddeti engelleme” şeklinde yeniden düzenlenmesinin yararlı olacağını göstermektedir denebilir.

Tablo 1. 15. Kadına yönelik şiddet haberlerinin abartılı veya abartısız yapılma durumu (%)

Katılımcıların kadına yönelik şiddet haberlerinin abartılı veya abartısız yapılma konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1: (yaş 42): “Abartılı buluyorum, medya her zaman abartmayı sever”.

K2: (yaş 43): “Çok abartılı buluyorum, ve bu tür haberlerin şiddeti daha fazla arttırdığını düşünüyorum”.

K3: (yaş 36): “Abartılı değildir, ne yaşıyorsa onu gösteriyorlar bana göre”.

K4: (yaş 44): “Bazen abartılı oluyor, şiddet her yerde var ama bazen bu basın tarafından abartılmaktadır”.

K5: (yaş 36): “Abartılı bana göre, haberleri yaparken insanların psikolojisini nasıl etkileyeceğine de dikkat etmek gerekir”.

K6: (yaş 42): “Abartılı ve tek taraflı yayınlanıyor, karşı tarafı da dinlemek gerekir. Sebepsiz yere kimse kimseye bir şey yapmaz”.

K7: (yaş 42): “Abartılı yapıyor, olayın temeline inilmiyor. Erkeği şiddete sevk eden sebepler göz önünde bulundurulmuyor. Şiddetin sadece ülkemizde olduğu sanki başka ülkelerde olmadığı izlenimi yaratıyor”.

K8: (yaş 65): “Biraz abartılı yapıyor, bu konuda haber yapmak da insanların psikolojisini olumsuz etkiliyor ve tetikliyor”.

K9: (yaş 41): “Bir kısmı abartılı ve diğer ailelerinde psikolojisini olumsuz etkiliyor. Rahatsız ediyor”.

K10: (yaş 36): “Biraz abartılı, daha çok olumlu şeyler gösterilmeli, her haber toplumu negatif yönde etkiler”

K11: (yaş 34): “Kesinlikle abartısız, daha fazlası yapıyor fakat azı gösteriliyor”..

K12: (yaş 52): “Tümüyle bilinçli bir şekilde abartılıdır. Aile yapısına kasıtlı olarak zarar vermektedir”.

K13: (yaş 35): “Abartılı yapıyor, eskiden kadının anne ve babası kızına, erkeğine saygı göster eşini idare et derken, şimdi en ufak sorunda baba evine dön diyor”.

K14: (yaş 36): “

K15: (yaş 34): “Abartılı oluyor, olayların iç yüzü hakkında bilgi verilmiyor, olayın sadece meydana gelişi ile ilgili bilgi veriliyor”.

Şiddet haberleri abartılı mı yoksa abartısız mı yapıyor?	Kişi Sayısı	%
Evet, abartılı yapıyor.	8	53,3
Hayır, abartısız yapıyor.	2	13,3

Biraz abartılı yapıyor	5	33,3
Toplam	15	100

Tablo 1.15'e göre kadına yönelik şiddet haberlerinin abartıldığını ortaya koymaktadır. Yapılan mülakatlarda kadına yönelik şiddetin olduğu, ancak erkeğe yönelik şiddetin de varlığı tespit edilmiştir. Katılımcılar hem kadına yönelik hem de erkeğe yönelik şiddetin ve kadın cinayetleriyle sonuçlanan vakıaların asla kabul edilemez olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak yapılan düzenlemelerin az sayıda örnekler temel alınarak düzenlendiğini ve genel olarak erkeği mağdur ettiğini ortaya çıkarmıştır. Araştırmaya katılanlar elbette ki kadına yönelik bu durumun engellenmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini, fakat bu tedbirlerin genel olarak tüm erkekleri mağdur etmeyecek şekilde hazırlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 1. 16. Erkeğe şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesi durumu (%)

Katılımcıların erkeğe yönelik şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesi konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1: (yaş 42): “Evet, mevcut yasaların erkekler içinde adil olacak şekilde düzenlenmesi ve geliştirilmesi önemlidir”.

K2: (yaş 43): “Çok gerekiyor, kadınlara verilen haklarda erkeklere de eşit davranmalı ve yasalarda kadının beyanı esas olması düzeltilmelidir”.

K3: (yaş 36): “Evet, erkeklere de bu konu haklar tanınmalıdır ve şiddetin önüne geçecek çalışmalar yapılmalıdır”.

K4: (yaş 44): “Karşılıklı konuşmak ve anlaşmak lazım, mevcut yasaların erkeği de desteklemesi gerekir”.

K5: (yaş 36): “Evet, erkekler içinde olması lazım. Kadınlar hangi haklara sahipse erkeklerinde o kadar haklara sahip olması gerekir”. (36 yaşında, Katılımcı 5)

K6: (yaş 42): “Kadınların evden uzaklaştırılması lazım, erkek evden uzaklaştırılınca gidecek bir yeri yok oysa kadın için kalacak yer çoktur. Bir çok erkek sokaklarda kalıyor”.

K7: (yaş 42): “Hukukta eşlerin şiddetli geçimsizlik durumunda mahkemede erkeğinde haklarının savunulması, ekonomik durumunun göz önünde bulundurularak eşit şartlarda boşanmalarının sağlanması, tek taraflı suçlama ve cezanın verilmemesi gerekir”.

K8: (yaş 65): “Tabi olmalı ve sadece kadınlar için değil, erkeklerde de şiddet görenler olabiliyor. Kadınlara yönelik psikolojik destek verilebilecek seminerler yapılabilir”.

K9: (yaş 41): “Evet, kanunların erkeğe eşit olması, erkeklere yönelik eğitim ve sığınma imkanları verilmeli, işsizlik sorunu çözülmelidir”.

K10: (yaş 36): “Evet, gerekiyor. Kadına olduğu gibi erkeklere de destek verilmeli ve yasalar eşit olmalı adil kararlar vermeli”.

K11: (yaş 34): “Evet, kadınlara ve erkeklere verilen yasal hakların her iki taraf içinde adil olması gerekir”.

K12: (yaş 52): “Evet, şiddetin her iki taraf içinde ortak çözülmesi gerekir. Her iki taraf için ortak sorunlar giderilmelidir”.

K14: (yaş 36): “Evet, kanunların hem kadına hem de erkeğe eşit bir şekilde yaklaşması gerekiyor. Mevcut kanunların kendi örf ve adetlerimize göre uyarlanması gerekir”.

K15: (yaş 34): “Tabi ki evet, kategorize etmeden şiddetin önlenmesine dair politikaların geliştirilmesi gerekir”.

Erkeğe şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesi gerekir mi?	Kişi Sayısı	%
Evet	15	100
Hayır	0	
Toplam	15	100

Tablo 1.16. Erkeğe yönelik şiddeti önleme politikalarının da geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 1. 17. Tartışmayı başlatan erkek mi yoksa kadın mı durumu (%)

Katılımcıların tartışmayı başlatan erkek mi yoksa kadın mı konusundaki düşünceleri ve bu sorunsala çözüm önerileri aşağıdaki gibidir:

K1: (yaş 42): “Genelde kadın başlatır. Kadının eşine saygılı davranması gerekir ve eşine iyi davranırsa tartışma olmaz”.

K2: (yaş 43): “Genellikle başlatan kadın olur. Devamlı tekrar etmesi ve konuyu uzatması”.

K3: (yaş 36): “Her iki taraf da olabilir, bir taraf başlatır dersem doğru olmaz zaten”.

K4: (yaş 44): “Kadın başlatıyor, hemcinslerinden örnekler vererek onların yaşamlarının aynısı erkekten istiyor ve tartışma başlıyor”.

K5: (yaş 36): “Kesinlikle kadın başlatır, eve yorgun argın gidince onca yorgunluğun üstüne birde insanın eşinin tartışması kabul edilir gibi değildir”.

K6: (yaş 42): “Genelde kadınlar oluyor, kadınlar daha hassas ve narin oluyorlar diye düşünüyorum”.

K7: (yaş 42): “Erkekler değildir, elbette hatalı olanlar vardır. Alkol kullanımı, kumar gibi kötü alışkanlıkları olanlarda vardır”.

K8: (yaş 65): “Kadın başlatıyor, erkek işten yorgun gelir, kadın erkeğin başının etini yer ve onu olumsuz etkiler”.

K9: (yaş 41): “Duruma göre değişmektedir. Her iki taraf da olabilir”.

K10: (yaş 36): “Genellikle erkekler başlatır. Sebepsiz yere sinirlenir ve bunu aileye yansıtır”.

K11: (yaş 34): “Genellikle kadın çünkü kadını memnun etmek zordur”.

K12: (yaş 52): “Genellikle erkek değil kadın oluyor ama kısmen de olsa erkeklerde oluyor. %75 kadın, %25 erkek başlatıyor”.

K13: (yaş 35): “Genellikle kadınlar oluyor. Erkekler idareci ve yapıcı, kadınlar ise geçimsiz ve doyumsuz, yıkıcı politika izlemektedir”.

K14: (yaş 36): “Her iki taraf da başlatabilir. Hayat müşterektir, evliliklerde olabilecek durumlardır”.

K15: (yaş 34): “Net bir şekilde erkek ya da kadın diyemem, her iki tarafta başlatabilir”.

Tartışmayı kim başlatır?	Kişi Sayısı	%
Erkek başlatır	1	6,6
Kadın başlatır	8	53,3
Her iki tarafta başlatabilir	6	40
Toplam	15	100

Tablo 1.17. Eşler arasında meydana gelen tartışmayı kimin başlattığını belirlemek amacıyla araştırılmıştır. İlgili tabloya göre katılımcılar tartışmayı başlatan tarafın genellikle kadın olduğunu (%53,3'ü) belirtmişlerdir.

Tablo 1. 18. Tartışma/Şiddetin ortaya çıkma sıklığı

Şiddetin ortaya çıkma sıklığı nedir?	Kişi Sayısı	%
Her gün	0	0
Haftada bir	5	33,3
Ayda bir	9	60
Yılda bir	1	6,6
Toplam	15	100

Tablo 1.18. Şiddetin ortaya çıkma sıklığını göstermektedir. İlgili tabloya göre katılımcılar. Eşler arasındaki tartışmanın genellikle ayda bir (%60'ı) gerçekleştiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 1. 19. Tartışmanın/Şiddetin ortaya çıktığı mekan

Şiddetin ortaya çıktığı mekan neresi?	Kişi Sayısı	%
Ev	15	100
Sokak	0	0
İş yeri	0	0
Avm	0	0
Diğer	0	0
Toplam	15	100

Tablo 1.19'da da görüleceği üzere eşler arasında tartışmalar genellikle bireylerin yaşadığı hane içerisinde gerçekleşmektedir.

TARTIşMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Evrensel bir insan hakkı ihlali olan şiddet; kültürel, ekonomik, coğrafi fark gözetmeksizin tüm dünyada görülen önemli bir toplum sağlığı sorunu olmuştur. İnsanlığın yaygın sorunlarından biri olan şiddetin çözümüne yönelik çeşitli çalışmalar, politikalar ve yasalar oluşturulsa da bunun önüne geçmek adına yeterince yol kat edilememiştir.

Erkeğe yönelik şiddet, toplumda pek aşıkâr olmasa da birçok erkeğin şiddetin çeşitli türlerine maruz kaldığı ve bunu açıklamaktan çekindiği bilinmektedir. Bunun temelinde yaşadığı çevrenin kendisini ayıplama, dışlama ve küçümseme gibi olumsuz davranışlarla alay konusu olmaktan korkması yatmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de oluşturulan kanunların, politikaların ve çalışmaların neredeyse tamamı kadına yönelik şiddeti engelleme üzerine oluşturulmuşken, bu durumun erkeklere yönelik kısmı göz ardı edilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmamış veya eksik kalmıştır. Haliyle de erkeklerin eşleri tarafından maruz kaldıkları şiddetin çözümüne yönelik adımlar atılamamış ve şiddet gören erkekler hazırlanan ve yürürlüğe konulan yasalar ve politikalarca yalnızlaştırılmıştır. Toplumda erkeği şiddetin odak noktası haline getiren ve gerçekleşen her olumsuz hadisede günah keçisi olarak erkeği hedef haline getiren kadınları feminizm düzeyinde savunan ve körükleyen bazı sivil toplum kuruluşlarının da baskısıyla, erkekler hakkaniyet çerçevesinde yargılanmadan ötekileştirilmiş ve mesnetsizce suçlanmış, cezalandırılmıştır. Söz konusu kadın olunca yasaların sonuna kadar kullanıldığı ve mağduriyetlerinin giderildiği günümüz yargılama sisteminde, söz konusu erkek olunca maalesef demokratik ve adil bir değerlendirmeden uzak bir şekilde erkeğin aleyhine kararlar çıkmakta ve olayın aslına bakılmaksızın erkekler bu konuda büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Ayrıca şimdiye kadar yazılan ve araştırılan tezlerde, makalelerde ve diğer çalışmaların tamamında şiddetin kadın kısmı işlenmiş ve yazılmıştır. Erkeklere yönelik kısmı ele alınmamış ve araştırılmamıştır. şiddetin tek taraflı işlenmesi ve irdelenmesi hakkaniyet dışıdır. Bu sebeple şiddetin erkek mağdurlarının da çalışılması ve konunun gerekli hassasiyet çerçevesinde feminizm boyutunda değil şiddetin bütünüyle ele alınması ve cinsiyet ayrımcılığının ortadan kaldırılıp şiddetin her kesimden ve her türlüşünden cinsiyet ayrımı yapmaksızın özümlemesi ve azaltılması hatta ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Nitekim araştırmalarda elde edilen verilere istinaden şiddete maruz kalan erkek bireylerin de hemfikir olduğunu ortak payda olan “şiddetin her türlüsüne ve her kesimine yönelik olanına karşıyız” demesi bu durumun çözümü noktasında ortak hareket edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Erkeğe yönelik şiddetle ilgili yapılan çalışmalarda şiddetin görünmeyen ve bilinmeyen mağdurlarına birtakım sorular yöneltilerek şiddetin ortaya çıkış sebepleri, şiddet konusunda düşünceleri, şiddetin çözümüne yönelik fikirleri,  zeleştirileri ve buna benzer birtakım ifadeler yöneltilerek farklı boyutlarda düşünceleri incelenmiştir. Adıyaman’da şiddete maruz kalan erkek bireylerin demografik bilgileriyle birlikte verilerin tamamı analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarının şiddet olgusunun sadece kadınlara özgü olmadığını bunun azımsanmayacak düzeyde erkeklere yönelik olarak da gerçekleştiğini gözler   n ne sermiştir.

Mülakatlara katılan şiddet mağduru erkek bireylerin yaşamış oldukları şiddet düzeyi genel itibariyle sözel şiddet ve psikolojik şiddet aralığında yoğunlaşmaktadır. Bu durum fiziksel şiddet boyutunda yaşanmasa da, en az fiziki şiddet kadar bireyin ruh sağlığını bozabilecek ve bireyin sosyal yaşamında, iş hayatındaki faaliyetlerini minimuma düşürecektir. Sözel ve psikolojik şiddet zamanla birey üzerinde birtakım olumsuzluklara neden olup bireyin bilinçsiz bir şekilde kendine ve çevresine zarar verebilecek ve bu durumun olumsuzluğunun farkına varamayacak ruhsal bir çöküntüye itecektir. Haliyle bireyin içinden çıkamayacağı ve kendini yeterince ifade edemeyeceği hallerde fiziki şiddet yoluyla içinde biriktirdiği negatif enerjisini açığa çıkaracaktır.

Aile içi şiddetin çözüme kavuşturulmasında öncelikle mevcut yasaların Türk toplumunun örf ve adetlerine, geleneklerine göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yasaların kadına şiddete karşı gösterdiği hassasiyetin aynısını erkeklere yönelik şiddet içinde göstermesi, cinsiyet ayrımcılığını bir kenara bırakıp mağdur odaklı hareket etmesi gerekmektedir. Ayrıca yasalarca kadına tanınan hakların hakkaniyet çerçevesinde yeniden düzenlenmesi ve adil yargılanmayla beraber erkeğe de söz hakkı tanınmalıdır. Kadının beyanı esas alınarak çoğu zaman erkekler mağdur edilmekte ve sebepsiz yere eşlerinin şik yeti üzerine evden uzaklaştırılmaktadır. Bu durum kimi

zaman kasıtlı olarak kötüye kullanılmakta ve şiddetin çözümüne katkı sunmadığı gibi şiddetin düzeyini daha da arttırmakta ve erkeği ötekileştirmektedir.

Şiddet olaylarının her geçen gün giderek artması, mevcut kanunların ve şiddeti önleme politikalarının yetersiz kalması sebebiyle kendi kültürümüze ve aile temellerimize bağlı bir şekilde reforma gidilmesi kaçınılmaz bir hal almıştır. Şiddetin her türlüsüne ve her kesimine karşı ortak hareket edilmeli ve gruplaştırmacı, ayrıştırıcı, cinsiyetleri karşı karşıya getirecek her türlü oluşum ortadan kaldırılmalıdır.

Evlilik öncesi bireyleri “Evliliğe hazırlamak” maksadıyla devlet tarafından eğitimler verilmeli ve evliliğin sadece kâğıt üzerinde bir imzadan ibaret olmadığı, devamının sağlam temeller üzerine kurulması gerektiği öğretilmelidir. Hayatın zorluklarına ve uyum sağlama aşamasına kadar birçok konuda çiftleri yönlendirmek ve eğitmek geleceğin sağlıklı ve uyumlu bireylerinin inşası için mühimdir.

Araştırmada Adıyaman’da erkeğe yönelik şiddetin boyutları araştırılmış ve erkeğe yönelik şiddetin görünmeyen ve bilinmeyen yönleri gün yüzüne çıkarılmıştır. Mağdur bireylerin eğitim durumları, meslekleri ve yaşları hangi düzeyde olursa olsun şiddetin farklı türlerine maruz kaldıkları ve bunu kadınlar gibi açığa vurup dile getiremedikleri araştırmanın en önemli bulguları arasındadır. Araştırmada şiddet mağduru erkek bireylerin şiddete maruz kalmalarına rağmen asla şiddet taraftarı olmadıkları ve şiddetin her türlüsüne ve her kesimine olana karşıyız demeleri de dikkat çekecek bir diğer önemli bulgudur. Bu açıdan erkeğe yönelik şiddet hususunda toplumun bilinmeyen ve gizlenen gerçekleri arasında şiddete maruz kalan erkek bireylerinde olduğu göz ardı edilmemelidir.

Araştırma bulguları kuramsal çerçevede analiz edildiğinde cinsiyet ayrımcılığı ve yasaların taraflı bir şekilde yargılama ile hakkaniyet dışı olduğu gözlemlenmektedir.

Araştırmanın ortaya çıkış noktası aile içi şiddet yaşantısında şimdiye dek pek irdelenmemiş kısmı olan, kadının rolü ve erkeğin maruz kaldığı şiddetin çeşitli türleri olmuştur. Şiddetin tanımı ve çeşitleriyle birlikte araştırılmış ve açıklanmıştır. Araştırma kapsamında erkeklerin şiddet ortamında ne gibi fiziksel ve sözel şiddet türlerine maruz kaldıkları incelenmiş ve maruz kalınan şiddet türünün çoğunluğun ifadesiyle “psikolojik ve sözel” şiddete maruz kaldıkları ifade edilmiştir. Bu durumun neticesinde erkeklerin,

aile içi şiddette eşleri tarafından psikolojik ve sözel şiddete uğradıkları haliyle de bu baskının yansıması olarak aile içi şiddetli geçimsizlik ve sorunların ortaya çıktığı bulgulanmıştır.

Sonuç olarak, yapılan araştırmada tartışmayı genellikle kadının başlattığı ve kadının, erkeğin kişilik haklarına aykırı olarak sergilediği tutumlarla, sözlerle erkeği yok saydığı gözlemlenmiştir. Erkeğin kişilik haklarına karşı başkaldırmasıyla da kontrol edilemez hal alması neticesinde aile içinde oluşan şiddetli geçimsizliğin görünmeyen yüzü olarak ortaya çıkmasında kadının tutum ve davranışları büyük ölçüde rol aldığı tespit edilmiştir.

Bu konuda ilk yapılması gereken; erkeğe yönelik şiddet konusunda toplumda bilinç geliştirilmesidir. Bu bilinç şiddetin her türlüsüne karşı olmakla beraber pek bilinmese de erkeklerinde bu konuda mağduriyet yaşadığı ve her şeyden önce erkeğinde şiddete maruz kalan bir birey olduğunun kabulünü sağlayarak, toplumdaki şiddet algısının erkeğin üzerine yıkma zihniyetini değiştirici şekilde olması gerekmektedir.

Devlet büyükleri kapsamlı olarak bu ciddi sorunu ele almalı, erkeklerinde şiddet mağduru olduğunun farkına vararak bu konuda gerekli politikalar üretmelidir.

Kadına karşı şiddetle mücadele toplumsal düzeyde ortak ve kararlı bir şekilde yürütülen çalışmaların aynı şekilde erkeklere yönelik gerçekleşen şiddet içinde aynı kararlılıkla hareket etmesi gerekmektedir. Erkeğe yönelik şiddeti ortaya çıkaran ve sürekli hale getiren olumsuz tutum ve davranışları ortadan kaldırmak için sosyal farkındalık oluşturularak, toplumdaki bireylerin pek aşikâr olmasa da erkeklerinde şiddet mağduru olduklarından bu duruma hassasiyetle yaklaşımları gerekmektedir.

Ülkemizde özellikle yasaların ve yasaları uygulayan mercilerin büyük çoğunluğunun temelinde kadına yönelik şiddete karşı tedbirler ve caydırıcı cezalar yer almaktadır. Oysa bu caydırıcılığın erkeklere yönelik şiddet içinde aynı düzeyde işlemesi ve işlettirilmesiyle birlikte bu ayrımın ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Şiddete uğramış mağdur erkekler için, erkeklik gururunun ve onurunun zedelenmemesine yönelik erkeklerinde güvenle, kolayca ulaşılabilir, her zaman sığınabilecekleri kurumlar, gerekli tedbirler alınarak oluşturulmalıdır. Şiddet mağduru

erkek bireyler bu sayede toplumca pek hoş görülme de erkeklik gururlarının ve onurlarının çiğnenmemesi adına kendilerini güvende hissedebileceği bir ortama kavuşması gerekmektedir.

Özetle; erkeklerinde şiddete maruz kaldıklarının ve bu durumdan büyük utanç duydukları için şiddet eylemlerinin önüne geçebilmek adına toplumsal düzeyde hassasiyetle ifşa edilmeyerek hareket edilmesi gerekmektedir. Devlet bu konuda gerekli önlemleri alırken öncelikle şiddeti önleme ve şiddet mağdurunu koruma, sonrasında şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik mevzuatta gerekli düzenlemeleri adil bir şekilde yaparak ve uygulamadaki eksiklikleri tamamlayarak şiddet uygulayana cinsiyet ayrımı yapmaksızın caydırıcı önlemler almalıdır.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2013). “Madalyonun Öteki Yüzü: Erkeğe Yönelik Şiddet”. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 16(2), 4

Adalet Bakanlığı. (2021). Mağdura Yaklaşım Kılavuzu. Ankara: Deniz Ofset Matbaacılık.

Adalet Bakanlığı. (2020). “Destek Hizmetleri Neler?”. <https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/299/Destek-Hizmetleri-Neler?>, Erişim Tarihi: 10.12.2021.

Ahner, J. (2020). “Gewalt in Partnerschaftenbleibtauch 2019 aufhohemNiveau”. <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/aktuelles/alle-meldungen/gewalt-in-partnerschaften-bleibt-auch-2019-auf-hohem-niveau-162194>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Akbaş, A. (2004). “Bireysel ve Toplumsal Şiddet”. <https://dergi.diyanet.gov.tr/makaledetay.php?ID=5308>, Erişim Tarihi: 04.01.2022.

Akgün, A., Duruk, Ü. ve Güngörmez, H.(2016). “Altıncı sınıf öğrencilerinin ortak bilgi yapılandırma modeline ilişkin görüşleri”. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1).

Aksakallı, G. (2019). “Teknolojiyle Birlikte Gelen Dijital Şiddet Kavramı”. <https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/teknolojiyle-birlikte-gelen-dijital-siddet-kavrami>, Erişim Tarihi: 13.06.2021.

Ardıç Çobaner, A. ve Vuran Doğan, Ö. (2012). Toplum Sağlığı ve Şiddet: Medya Üzerine Bir Analiz. Ankara: Semih Ofset Matbaacılık.

Akın, M. (2013). “Aile İçi Şiddet”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 71 (1), 27.

Altekin, S. (2015). “Şiddet Nedir ve Şiddetin Türleri Nelerdir?”. <https://www.facebook.com/KlinikPsikologDrSerapAltekin/posts/550593448377070/>, Erişim Tarihi: 12.06.2021.

Altunok, H., Aydın, H., Gedikkaya, F.G. (2016). “Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Politikasında Çıktılar Üzerine Bir Değerlendirme”. Yasama Dergisi, 30, 5.

Aksoy, F. (2008). Psikolojik Şiddetin (Mobbing) Sağlık Çalışanlarına Etkisi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2012). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2014). “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”. <http://aihmiz.org.tr/aktarimlar/dosyalar/1428409374.pdf>, Erişim Tarihi: 02.12.2021.

Aktaş, A.M. (2006). Aile İçi Şiddet Kadının ve Çocuğun Korunması. Ankara: Elma Yayınevi.

Arslan, G. (2011). “Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme (Ön Görülen Haklar ve Ön Görülen Usuller)”. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 62 (1-2), 5-6.

Aşkın, U. (2007). “Post-Modern Dünyamızın Yeni Ruh Hali : Rengi Kırmızı, Adı Şiddet”. <https://sosyalpolitika.fisek.org.tr/post-modern-dunyamizin-yeni-ruh-hali-rengi-kirmizi-adi-siddet/>, Erişim Tarihi: 01.01.2022.

Atık, A. ve Ebre, Ö. (2015). “Çizgi Filmlerde Sempatik Şiddet Olgusu: TRT Çocuk Televizyonu Örneği”. Atatürk İletişim Dergisi, 8, 99-114.

Ayan, S. (2010). Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Aydın, D. (2021). “Şiddetin Pazarlama Aracı Olarak Medya”. <https://mozartcultures.com/siddetin-pazarlama-araci-olarak-medya/>, Erişim Tarihi: 29.12.2021.

Ayyıldız, B. (2019). “Aile İçi Şiddetin Nedenleri”. <https://www.izmirdostpsikoloji.com/tr/makale-aile-ici-siddetin-nedenleri/35>, Erişim Tarihi: 15.10.2021.

Bag, M. (2019). “Almanya, aile içi şiddete maruz kalan erkekler için koruma programı başlatıyor”. <https://tr.euronews.com/2019/06/19/almanya-aile-ici-siddete-maruz-kalan-erkekler-icin-koruma-programi-baslatiyor>, Erişim Tarihi: 05.12.2021.

Barındık, G. (2018). “Dijital Şiddet Nedir? Teknolojinin Yarattığı Yeni Şiddet Alanı”. <https://indigodergisi.com/2018/11/dijital-siddet-nedir/>, Erişim Tarihi: 07.05.2021.

Balcıoğlu, İ. (2001). Şiddet ve Toplum. İstanbul: Bilge Yayınları.

Bay, S. (2012). “HowardBrenton’ınThe Churchill Play Adlı Eserinde Devlet Eliyle Uygulanan Toplumsal Şiddet”. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (36) 2, 31.

Biçer, İ. (2021). “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Medyanın Rolü”. İdarecinin Sesi Dergisi, 199, 58-64.

Bornstein, A. (2005). "Encyclopedia of SocialMeasurement". (109-114). Holland: ElsevierPuplishing.

Bostancı, M. (2021). "Şiddet içerikli oyun ve diziler: Önleyici tedbirler alınmalı". <https://aydinlik.com.tr/siddet-icerikli-oyun-ve-diziler-onleyici-tedbirler-alinmali-255950#1>, Erişim Tarihi: 03.01.2022.

Canpolat, U.İ. (2008). "Aile İçi Şiddetin Nedenleri Neler?". <https://www.aktuelpsikoloji.com/aile-ici-siddetin-nedenleri-neler-3518h.htm>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Çaylı Rahte, E. (2010). "Aile İçi Şiddet ve Medya: Gündüz Kuşağı Televizyonunda Şiddetin Görünürlüğü ve Yeniden Üretimi". İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, (30), 181-207.

Çay, H. (2008). İş Yerinde Psikolojik Şiddet (Mobbing) ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, E. (2018). "İnternet Ortamındaki Şiddet Sunumları ve Yol Açtığı Sosyal Travmalar". Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(3), 280-296.

Coşar, Ö. (2011). "Görsel İşitsel Medyanın Gelişimi". Elektrik Mühendisliği Dergisi, 422, 47.

Çiftçi, F. (2013). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiftpınar, B. (2003). "Dil ve Sözel Şiddet". Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, 46.

Çoban, A. (2019). “Aile İçi Şiddet”. <https://www.adnancoban.com.tr/aile-ici-siddet>, Erişim Tarihi: 10.10.2021.

Dağlı, M. (2021). “Aile İçi Şiddetin Altında Yatan Nedenler”. <https://www.bulutklinik.com/blog/aile-ici-siddetin-altinda-yatan-nedenler-818>, Erişim Tarihi: 28.11.2021.

Dilber, F. (2012). “Seçmenlerin Kitle İletişim Araçlarından Aldığı Siyasal İçerikli Bilgilerden Etkilenme Düzeyi; Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması”. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 1(4), 85.

Doğan, O. (2019). “Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri”. <https://www.medistate.com.tr/saglik-rehberi/kadina-yonelik-siddetin-nedenleri>, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (2013). Global and Regional Estimates of Violence Against Women: Prevalence and Health Effects of Intimate Partner Violence and Non-partner Sexual Violence. Geneva, Switzerland.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (1998). Domestic Violence: A Priority Public Health Issue in the Western Pacific Region. Philippines: Regional Office for the Western Pacific.

Duran, Y. (2020). “Oyun Bağımlılığının Karanlık Yüzü”. <https://www.yesilay.org.tr/tr/makaleler/oyun-bagimliliginin-karanlik-yuzu>, Erişim Tarihi: 06.01.2022.

Ercan, S. (2019). “Reality showlar tartışılıyor, seyirci bunu (mu) istiyor?”. <https://www.star.com.tr/cumartesi/reality-showlar-tartisiliyor-seyirci-bunu-mu-istiyor-haber-1425631/>, Erişim Tarihi: 04.01.2019.

Erdem, D. (2018). “Reklamın İnsanlar Üzerindeki Etkisi”. <http://www.ilkkursungazetesi.org/yazarlar/duygu-erdem/reklamin-insanlar-uzerindeki-etkisi-1/687>, Erişim Tarihi: 06.01.2022.

Ergun, O. (2020). “Sosyal Bilimlerde Görüşme Teknikleri”. <https://medium.com/@oktayergun/g%C3%B6r%C3%BC%C5%9Fme-teknikleri-881f03b1cb66>, Erişim Tarihi: 24.01.2023.

Galtung, J. (1990). “CulturalViolence”. Journal of PeaceResearch. 291.

Gökçe, O. (2013). “TİAV Çarşamba Konferanslarıİletişim ve Şiddet”. <http://www.tiav.org.tr/profdr-orhan-gokce>, Erişim Tarihi: 30.12.2021.

Gökaliler, E. ve Özer, A. (2018). “Reklamların içerdiği gizli şiddete dikkat”. <https://haber.yasar.edu.tr/genel/reklamların-icerdigi-gizli-siddete-dikkat.html>, Erişim Tarihi: 05.01.2022.

Gregoire, C. (2015). “WhatConstantExposureToNegative News Is DoingToOurMentalHealth”. https://www.huffpost.com/entry/violent-media-anxiety_n_6671732, Erişim Tarihi: 07.01.2022.

Güçlücan, Z. (2013). “Türkiye’nin İlk Erkek Sığınma Evleri”. <https://www.e-psikiyatri.com/turkiyenin-ilk-erkek-siginma-evleri>, Erişim Tarihi: 06.12.2021.

Güngör, N. (2021). “Medya Toplumu Şiddetle Eğlendiriyor”. <https://haberuskudar.com/prof-dr-nazife-gungor-medya-toplumu-siddetle-eglendiriyor>, Erişim Tarihi: 29.12.2021.

Kadın ve Demokrasi Derneği. (2015). Kadının Statüsü Komisyonu 59. Oturumu Kadın ve Demokrasi Derneği Gözlem Raporu. New York. <https://kadem.org.tr/wp-content/uploads/2015/05/KADEM-BM-RAPORU.pdf>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Kalkan, H.S. (2016). “Toplumsal Şiddet ve Sonrası”. https://www.tavsiyedyorum.com/makale_16546.htm, Erişim Tarihi: 22.09.2021.

Kavak, İ. (2020). “Şiddet ve Ne’liği”. https://insamer.com/tr/siddet-ve-neligi_2696.html, Erişim Tarihi: 04.12.2020.

Kapıcıoğlu, İ. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kahya, Y. (2018). “Medyanın Gençler Üzerinde Sosyal Sapma ve Şiddet Bağlamında Etkileri”. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 45, 43-57.

Kalyoncu, H. (2009). Aile İçi Şiddet ve Şiddet Ortamında Çocuklar. İstanbul: Popüler Yayınları.

Karapınar, G. İ. (2019). “Çizgi Film Deyip Geçme”. <https://dergi.diyaret.gov.tr/makaledetay.php?ID=32589>, Erişim Tarihi: 02.01.2022.

Kaya, M.(2020). “6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine İnceleme”. <https://www.ozgunlaw.com/makaleler/6284-sayili-ailenin-korunmasi-ve-kadina-karsi-siddetin-onlenmesine-dair-kanun-uzerine-inceleme-466#:~:text=Yasan%C4%B1n%20amac%C4%B1%2C%20%C5%9Fiddete%20u%C4%9Ffrayan%20ya,ile%20al%C4%B1nacak%20tedbirler%20olarak%20a%C3%A7%C4%B1klanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r,> Erişim Tarihi: 05.02.2023.

Kaymak Özmen, S. (2004). “Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, (37) 2, 28.

Kazancı, D. (2012). “Şiddet Türleri (Duygusal, Ekonomik, Fiziksel, Cinsel Şiddet)”. https://www.tavsiyedyorum.com/makale_8393.htm, Erişim Tarihi: 12.06.2021.

Kızbaz, A. (2019). “Reklamın Görünmeyen Yüzü: Gizli Şiddet”. 4 th International Symposium on Innovative Approaches in Social, Human and Administrative Sciences, Samsun.

Kocacık, F. (2001). “Şiddet Olgusu Üzerine”. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2 (1), 1.

Kuyucu, M. (2014). “Eğlence Endüstrisinde Kadına Şiddet ve Medya: Müzik Sanatçısı Bergen Örneği”. İdil Dergisi, 3(12), 53-78.

Logar, R. ve Vargova, B.M. (2015). Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bununla Mücadelede Etkili Çok Kurumlu İş Birliği. Fransa: Avrupa Konseyi.

MandKind. (2017). “WhoWeAre?”. <https://mankindproject.org/who-we-are/>, Erişim Tarihi:05.12.2021.

Mishra, M. (2020). “The effects of domestic violence on men: breaking the social stigma”. <https://blog.ipleaders.in/effects-domestic-violence-men-breaking-social-stigma> , Erişim Tarihi: 21.11.2021.

Moroğlu, N. (2021). “Medya Şiddet, Zorbalık ve Ayrımcılığı Özendirici Yayınlar Yapmamalı”. <https://nazanmoroglu.com/istanbul-kadin-kuruluslari-birligi-koordinatu-nazan-moroglu-medya-siddet-zorbalik-ve-ayrimciligi-ozendirici-yayin-yapmamali/>, Erişim Tarihi: 06.01.2022.

Okyay Evren, Y. (2020). “Aile İçi Psikolojik Şiddet ve Hukuki Boyutu”. <https://okyayevren.com/yayinlar/aile-ici-psikolojik-siddet/>, Erişim Tarihi: 24.10.2021.

Öztürk, E. (2014). “Türkiye’de Aile, Şiddet ve Kadın Sığınmaevleri”. 21.Yüzyılda Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (7), 40-45.

Özbey, O. (2012). “Kadına Yönelik Şiddet- Şiddet Temelleri”. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2012-1/11.pdf>, Erişim Tarihi: 13.06.2021.

Özgentürk, İ.,Karğın, V. ve Baltacı, H. (2012). “Aile İçi Şiddet ve Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi”. Polis Bilimleri Dergisi, 14 (4), 58.

Palabıyıkoglu, R. (1997). “Medya ve Şiddet”. Kriz Dergisi, 5 (2), 123-126.

Pişkin, M. (2002). “Okul Zorbalığı: Tanımı, Türleri, İlişkili Olduğu Faktörler ve Alınabilecek Önlemler”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (EducationalSciences: Theory&Practice), 2(2), 531-562.

Polat, O. (2016). “Şiddet”. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (1), 33.

Reçber, B. (2018). “Türkiyede Şiddet Önleme Merkezleri Etkin mi?”. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 16, 367-376.

Salıherli, P.D. (2021). “Akran Zorbalığı”. <https://www.cadempsikoloji.com/makale/57-akran-zorbaligi>, Erişim Tarihi: 10.10.2021.

Sanin, İ. (2020). “Akran Zorbalığı Nedir? Akran Zorbalığı Nasıl Önlenir?”. https://www.anneysen.com/1-6-yas-cocuk/makale/davranis-akran-zorbaligi-nedir-akran-zorbaligi-nasil-onlenir_11562, Erişim Tarihi: 19.10.2021.

Sargın, A. (2012). “Kamu Kurumları ve Kadın Sivil Toplum Örgütleri İçin Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek Mekanizmaları”, https://www.gapcatom.org/wp-content/uploads/2014/09/siddet_kitapcik.pdf, (22.11.2021), S.15.

Şahin, E. (2020). “RTÜK, Televizyon Yayınlarında Şiddet Araştırması Yaptı”. <https://www.rtuk.gov.tr/rtuk-televizyon-yayinlarinda-siddet-arastirmasi-yapti/3058>, Erişim Tarihi: 07.01.2022.

Tarhan, N. (2021). “Suç ve Şiddet İçerikli Diziler Psikolojiyi Etkiliyor mu?”. <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/6995/suc-ve-siddet-icerikli-diziler-psikolojiyi-etkiliyor-mu>, Erişim Tarihi: 03.01.2022.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. (2019). Şiddet Toplumundan Merhamet Toplumuna Şiddetin Önlenmesi Çalıştayı. Ankara:TİHEK.

Türkmen, T. (2021). “Psikolojik Şiddet Nedir?”. <https://www.mevampsikoloji.com/psikolojik-siddet-nedir/>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Türkoğlu, S. (2014). “Kadına Yönelik Şiddeti Özendiren Diziler Üzerine Etki Araştırması”. Atatürk İletişim Dergisi, 7, 143-160.

Tok, H. (2019). “Mobbinge Karşı Çözüm: Birlikte Mücadele!”. <https://www.sivilsayfalar.org/2019/07/01/mobbinge-karsi-cozum-birlikte-mucadele/>, Erişim Tarihi: 20.10.2021.

Ulusal, D. (2007). Yazılı Basında Şiddet ve Şiddet İçerikli Haber Sunumunda Kadının Konumlandırılışı. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uluç Küçükcan, E. (2019). “Şiddetin ve Suçun Kamusallaşması: Reality Showlar ve Toplumsal Etkileri”. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 34, 165-182.

Unicef. (2017). Tanıdık Bir Yüz: Çocukların ve Ergenlerin Yaşamında Şiddet. New York: UNICEF.

Uysal, M. (2006). Medya ve Şiddet. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu, 20 Mayıs 2006, Ankara.

Ünal, G. (2005). “Aile İçi Şiddet”. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 8(8), 1.

Üredi, L. (2018). Bilimsel araştırma türleri: Nitel ve nicel araştırma. Ankara: Paradigma Yayınları.

Varol, N. (2020). “Okulda Şiddet”. Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi. 1(2), 103.

Yektaş, Ç. (2020). “Bilgisayar oyunları şiddeti normalleştiriyor mu?”. <https://www.mahalligundem.com/bilgisayar-oyunlari-siddeti-normallestiriyor-mu/45869/>, Erişim Tarihi: 06.01.2022.

Yıldırım, Ö. (2019). “Baskın Kültür Nedir?”. <https://www.felsefe.gen.tr/baskin-kultur-nedir>, Erişim Tarihi: 30.10.2021.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, C. (2020). “Bourdieu’da Temel Kavramlar ve Simgesel Şiddet Analizi”. Habitus Toplum Bilim Dergisi, 1, 162.

EKLER

EK 1: Görüşme Formu

Araştırmanın Sorusu:

Erkeğe yönelik şiddet konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Tarih ve Saat:..... Yer:..... Görüşmeci No:.....

GİRİŞ

Merhaba, Ben, Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde yüksek lisans öğrencisi İlyas Zengin. Prof.Dr. Mücahit Çelik danışmanlığında yürüttüğüm tez çalışmasıyla ilgili erkeğe yönelik şiddet üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu konuyla ilgili olarak konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amaç, şiddete maruz kalan bireyler olarak yaşadıklarınız ve algılarınız ile yaşamınıza olan etkilerini ortaya çıkarmaktır. Sizin bu konudaki düşüncelerinizi ve beklentilerinizi öğrenmek istiyorum.

- Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçları yazılırken, görüşülen bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtılmayacaktır.

- Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

- Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

- Görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

MÜLAKAT FORMU

1. Kaç yaşındasınız?
2. Mesleğiniz nedir?
3. Eğitim durumunuz?
4. Medeni durumunuz? (Evli, Bekar, Boşanmış, Ayrı)
5. Sigara kullanıyor musunuz?
6. Alkol kullanıyor musunuz?

7. Adli bir olay yaşadınız mı? (Şantaj, Tehdit, Boşanma vs.)
8. Eşiniz tarafından şiddete uğradığınızı düşünüyor musunuz?
9. Eşinizle yaşadığınız şiddetin nedeni sizce nedir?
Ev işlerini aksatmak (yemek, ütü, temizlik vs.)
Kıskançlık krizi
Ekonomik sorunlar
Ailevi meseleler (anne baba ve kardeşlerinize karşı soğuk davranması vs.)
Diğer
10. Şiddet türlerinden en çok hangisine ve en az hangisine maruz kaldığınızı düşünüyorsunuz:
(Fiziksel Şiddet, Psikolojik Şiddet, Sözel Şiddet, Ekonomik Şiddet)
En çok..... En az
11. Erkeğe yönelik şiddet haberlerini duyduğunuzda bu sizi nasıl bir düşünceye sevk ediyor?
12. Erkeğe yönelik şiddet konusunda düşünceniz ve öneriniz nedir?
13. İlgili kurumların kadına ve/veya erkeğe yönelik şiddetle mücadele için hazırladığı politika, sözleşme ve yönetmeliklerden haberdar mısınız?
14. Erkeğe yönelik şiddeti engellemek için hazırlanan ve az önce belirttiğimiz bu politikaları yararlı buluyor musunuz?
15. Sizce kadına yönelik şiddeti engellemede politika, yönetmelik, haberler, sözleşmeler kadına bir güç kazandırıyor mu ve kadın buradan aldığı güçle erkeğe baskı ve şiddet uyguluyor mu?
16. Sizce kadına yönelik şiddet haberleri abartılı mı yapılıyor yoksa abartısız mı?
17. Sizce erkeğe şiddeti önleme politikalarının geliştirilmesi gerekiyor mu? Evet, ise nasıl bir politika olabilir?
18. Şiddetin ortaya çıkma sıklığı nedir?
Her gün Haftada bir Ayda bir Diğer.....
19. Şiddetin ortaya çıktığı mekan neresidir?